

CENTURY OF LITHUANIAN LITERATURE
JAN 19 1922

Published and distributed
under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President. A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL. Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America
K. J. PAULASKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.50
To Foreign Countries \$3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.
KAINA 5 CENTAL.

No. 2

So. Boston, Mass., Sausio (January.) 12 d., 1922 m.

Metai IX.

Balsavimai Vilniuje

MORATORIUM VOKIETIJAI.

Kun. Jurgutis naujas ministeris

DE VALERA NEISRINKTAS.

Vilniaus Seimo Rinkimuose Dalyvauja Vieni Lenkai

LIETUVOS ŽNIOS.

BALSAVIMAS VILNIUJE.

PARIS, sausio 9 d. Nors dar galutinų vakarykščių Vilniuje rinkimų pasekmių nežinia, bet telegramos čion gautos skelbia, kad balsavimas gerokai prielankus Lenkijai. (Mes, lietuviai, gerai žinome, kad šie balsavimai netik turėjo būti gerokai prielankus lenkams, bet privale būti vienbalsiai lenkiški, nes lietuviai, žydai, gydai ir vokiečiai atsakė balsuoti, balsavo tik vieni lenkai. Lenkų suvažiavo net iš Galicijos balsuoti Vilniuje. Lietuvos valdžia užprotestavo prieš šiuos rinkimus, ir Tautų Lygos jie nėra autorizuoti.)

PROF. JURGUTIS PASKIRTAS LIETUVOS UZSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIU.

VAŠINGTONAS, I., 6 d. (Elta). Prof. Vladas Jurgutis žinomas ekonomistas, paskirtas Lietuvos Respublikos Užsienių Reikalų Ministeriu vieton rezignavusio Užsienių Reikalų Ministerio, Dr. Puryckio. Prof. Jurgutis gerai tinka naujai vietai. Vidurinius mokslus prof. Jurgutis ėjęs Palangoje ir Mintojuje. Augštesnius mokslus baigė Vokietijoje. Naujas Užsienių Reikalų Ministeris yra Steigiamosios Seimo narys. Steigiamajame Seime prof. Jurgutis buvo išrinktas Seimo Užsienių Reikalų Komisijos Vice-Pirmininkas ir Finansų Biudžeto Komisijos referantas. Prof. Jurgutis taipgi buvo Lietuvos Delegacijos prie Briuselio Konferencijos narys. Greta lietuvių ir prancūzų kalbų, naujai paskirtas Ministeris kalba dar keturias kitas Europos kalbas. Sausio 5 d. prof. Jurgutis Užsienių Reikalų Ministerio pareigas pradėjo eiti.

BAUSMĖ UZ RAGINIMĄ NEDALYVAUTI VILNIAUS SEIMO RINKIMUOSE.

VAŠINGTONAS, I., 7 d. (Elta). Vilniaus lietuvių laikraštis "Vilnietis" 51 Nr. pranešė, kad Vilniaus lenkų vyriausybė išleido dekretą 427 Nr., kuriuo kalėjimui baudžiami žmonės, raginantys kitus nedalyvauti Vilniaus Seimo rinkimuose. Lenkų organizacija "Apsaugos Sąjunga" (Związek Bezpieczeństwa) įsakė savo nariams pasižymėti vardus nedalyvaujančių rinkimuose.

LIETUVOS KATALIKŲ KONGRESAS ĮVYKO KAUNE.

VAŠINGTONAS, I., 5 d. (Elta). Sausio 2 d. Kaune įvyko Lietuvos Katalikų Kongresas.

DE VALERA NEISRINKTAS.

DUBLIN, sausio 9 d. Šiandien naktį Irlandija yra be savo valdžios. Eamonn De Valera rezignavo iš prezidentų ir balsavimuose, kad jis vėl būtų išrinktas prezidentas (ir drauge premieras), pralaimėjo, nes už jį balsavo 58, gi prieš jį — 60. De Valera buvo priešingas pripažinimui sutarties su Anglija. Kad tvirtiau stovėti valdžioje, jis rezignavo, nes tikėjosi būti išnaujo išrinktas drauge su jo minties ministru. Bet pasirodė, kad Irlandijos Seime (Dail Eireann) didžiama norėjo taikos su Anglija, ir nepaisant to, kad visi gerbė Valerą, bet už jį balsavo mažesnė pusė.

MORATORIUM VOKIETIJAI.

LONDONAS, sausio 9 d. Anglijos ministerių pirmininkas pareiškė, kad Vokietijai duoti vienu metų moratorium, kada ji po Naujų Metų išmokės tuo tarpu pripuolančią karės atlyginimo kvotą. Prancūzija priešinosi tokiam sumanymui, bet Anglijoje yra ta nuomonė, kad Vokietijai būtina yra reikalinga duoti vienu metų atvangą (moratorium).

PENROSE'O IPEDINIS.

PHILADELPHIA, PA. Per eilą panedėlį Pensilvanijos gubernatorius W. C. Sproul paskyrė į Suvalst. senatorius, į vietą mirusio Penrose'o, George Wharton Pepper'į iš Philadelphia, kurs senatoriaus iki sekantį reguliarių rinkimų.

ZELIGOWSKIS DAR VILNIUJE.

VAŠINGTONAS, I., 6 d. (Elta). Pagarsėjęs lenkų generolas Želigowskis ligos pretekstu dar gyvena Vilniuje, Meysztowicz gi savo veikime tikrai pildo Varšavos įsakymus.

LENKŲ AGITATORIAI SPECIALISTAI VILNIUJE.

VAŠINGTONAS, I., 6 d. (Elta). Vilnijon privežta ypatingai iš Silezijos daug lenkų agitatorių Seimo rinkimams besiantinant.

VILNIAUS SEIMO RINKIMUOSE DALVAUJA VIENI LENKAI.

VAŠINGTONAS, I., 6 d. (Elta). Lietuviai, žydai, gudai, rusai ir vokiečiai atsakė dalyvauti Vilniaus Seimo rinkimuose. Žydų socialistų sąjunga "Bundas" taip pat boikotuoja rinkimus. Lenkų kombinacijai su gudu avantiurininku Aleksiu nusisėka. Lenkai izoliuoti veža iš Lenkijos Vilnijon rinkikus, kuriuos patalpinti rupinasi tam tikras lenkų komitetas. Pilsudskis pats žada važiuoti Vilniaus Seimo rinkimuose balsuoti.

VILNIAUS RINKIKŲ SĄRAŠAI NEPASKELBTI.

VAŠINGTONAS, I., 6 d. (Elta). Vilniaus Seimo rinkikų sąrašams peržiūrėti buvo duotos tiksliai trys dienos, bet ištikrųjų sąrašai nebuvo net gi paskelbti.

LIETUVOS VYRIAUSYBĖS PROTESTAS PRIEŠ RINKIMUS VILNIAUS SRITYJE.

VAŠINGTONAS, I., 6 d. (Elta). Lietuvos Vyriausybė yra įteikusi Tautų Sąjungos Tarybos pirmininkui p. Hymans'ui šio turinio notą:

Nuorašo Vertimas iš Prancūzų Kalbos.

Kaunas, 1921 m. gruodžio 14 d. Jo Ekscelencijai, Ponui Povilui Hymans'ui, Tautų Sąjungos Tarybos Pirmininkui, Briuselyje.

PONE PREZIDENTE:

Praėjusio lapkričio mėn. 16 dieną Varšavos Seimas yra priėmęs sulę lenkų vyriausybės pasiūlymo, rezoliucija, skelbiančią ginčijamoje Vilniaus teritorijoje rinkimus ir susirinkimą, kuris turės spresti krašto likimą. Šia rezoliucija besiremdamas generolas Želigowskis paskelbė lapkričio 30 d. dekretą, šaukiantį Susirinkimą 1922 m. sausio mėn. 8 dieną. Tas Susirinkimas žada būti plebiscito ar žmonių atsiklausimo (consultation populaire) rūšis. Turint omenyje:

1. Kad kiekvienas žmonių atsiklausimas tegali būti įvykdytas tiksliai tokiose sąlygose, kurios patikrina interesuotiems gyventojams pilną balsavimo laisvę ir nuosirdumą (sinceritę) taip, kaip tas buvo pirmiau Tautų Sąjungos Tarybos jos rezoliucija iš 1920 m. spalio mėn. 20 d. nustatyta (terminė).
2. Kad žmonių atsiklausimas esant okupacijos režimui negali būti kitaip skaitomas, kaip tik tolimesniu įjeigos naudojimu.
3. Kad Vilniaus sritis yra jau trys metai, kaip lenkų kariuomenės okupuota.
4. Kad šalies administracija yra visiškai okupuojančios valstybės rankose.
5. Kad generolo Želigowskio tikslai jo vieno išvažiavimas iš Vilniaus nėra nieko pakeitęs Vilniaus srities vidaus padėtyje, lenkų kariuomenė ir lenkų administracija pasiliko tokiomis, kuriomis jos oficialiai paskelbė savo gruodžio m. 1 d. manifeste pakeitęs generolą Želigowskį p. Meysztowicz.
6. Kad lenkų vyriausybė ten yra įvedusi tikrą teroro režimą prieš gyventojus, nekalbančius lenkų kalba.
7. Kad šitas režimas yra išardęs netikslai lietuvių politikos organizacijas, persekiodamas šalyje priešingą lenkų okupacijai elementą, bet taip pat ir organizacijas grynai kultūrinės ir ekonomines, kaip tai lietuvių įstaigų pogromai praėjusiam

spalių mėnesyje Vilniuje.

8. Kad jis yra išardęs paraleliai ir baltgudžių politines ir kultūrinės organizacijas.

9. Kad lietuvių, baltgudžių ir žydų spauda niekuomet nesinaudojo laisve po okupacijos režimu.

10. Kad visa propaganda Lietuvos naudai yra absoliučiai negalima vykdyti.

11. Kad, priešingai, propaganda prieš Lietuvą vedama yra netikslai visai laisvai, bet net su pagalba specialiai tam tikslui sudarytu organizacijų, administracijos ir lenkų pinigų palaikomu, kaip antai: Związek Obrony Woli Ludności Nalezenia do Polski, ("Gyventojų valiai priklausti Lenkijai ginti Sąjunga") Straž Kresowa (Pakraščių Sargyba) ir daugelis kitų.

12. Kad rinkimai į Susirinkimą paskelbti ir dabar ruošiami yra sąlygose, kur gyventojų valios falsifikavimas yra aiškus.

Lietuvos Respublikos vyriausybė kategoringai protestuoja, kad lenkai taikina išspręsti Vilniaus srities klausimą, vienpusiai rišdami ir įvykinę ginčijamo krašto žmonių valios iškreipimą (alteration) ir apreiškia, kad ji skaitys Susirinkimo balsavimą, jei jis įvyks, kaip nieko nereiškiantį ir kaip nebūvusį. Malonėk, Pone Prezidente, aną Tamstos prašau, priimti mano aukštos pagarbos patikrinimą. (Pasirašė) P. KLIMAS, Einas Užs. Reikalų Ministerio pareigas.

Lietuvos Valstybės Procentinių Popierių Kursas.

VAŠINGTONAS, I., 5 d. (Elta). Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministeris, Valstybės Kontrolierius, Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerijos Finansų Departamento Direktorius ir Kredito įstaigų ir kope-ratyvų Instruktorius, vaduodamiesi nepaprastos Valstybės Išdopaskolos krašto gynnimo reikalams skr. 3 (Vyr. Žin. Nr. 50 eilinis Nr. 490) Valstybės Išdopaskolos lakštų (serijų) skr. 4 (Vyr. Žin. Nr. 46 eilinis Nr. 459), Lietuvos gynnimo paskolos įstatymo skr. 5 (Vyr. Žin. Nr. 70 eilinis Nr. 626) ir įstatymo apie Lietuvos Valstybės paskolą nuo Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių pakeitimo skr. 5 (Vyr. Žin. Nr. 70 eilinis Nr. 627), 1921 m. rugsėjo mėnesio 24 dieną nustatė Lietuvos Valstybės procentiniams popieriams įkautu priimti šį kursą:

1. Pirmosios vidaus paskolos bonai priimami visose Valstybės Išdopaskolos įkautu jų nominalinėse kainose.
2. Valstybės Išdopaskolos lakštai — 95% jų nominalės kainos.
3. Nepaprastos Valstybės Išdopaskolos krašto gynnimo reikalams kvitai — 85% jų nominalinės kainos.
4. Lietuvos Laisvės ir Lietuvos gynnimo Amerikoje realizuotų paskolų bonai priimami įkautu Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerijos nustatyto dolerio kursu.

LIETUVOS ŽINIOS.

KURSĖNAI. Rinkimuose į Kuršėnų valsčiaus savivaldybę dalyvauta 1,645 rinkikų. Išrinkta 32 Tarybos nariai. Rinkimai neteisėti ir įskūsti.

RASEINIAI. Lapkričio 30 d. įvyko susirinkimas gelžkelio klausimu. Linija: Lydavėnai-Raseiniai - Jurbarkas - Smalininkai, viso apie 70 kil. inž. A. Maciejausko apskaitymu, tam tikslui reikia 11 mil. 530 tukstančių auksinų. Jurbarko m. atstovas pareiškė, kad Jurbarkas pirkšias akcijų už milijoną auksinų. Nutarta įkurti "Raseinių - Jurbarko geležinkelio Bendrovę." Išrinkta komisija įstatams paruošti ir nutarimui vykinti iš penkių asmenų: inž. A. Maciejauskio, V. Kuraičio, A. Čerke-liuno, M. Levi ir A. Levi. Bendrovės akcija — 1,000 auks. Penkios akcijos vieno asmens įgytos, duoda vieno balso teisę. Vienas asmuo negali naudotis daugiau, kaip dešimties balsų teise, nors akcijų gali įgyti, kiek tinkamas. Akcijos — vardinės. Kalbamojo geležinkelio tiesimas norima pradėti ateinančio pavasario metu. (Elta).

ROKISKIS. Rokiškio apskrityje jaučiama didelė pradedamųjų mokyklų mokytojų stoka. Mokyklos neaprupintos mokslo priemonėmis: veik visos mokyklos neturi savo knygynėlių.

Praeitais metais švietimo Ministerijos buvo suruošta Rokiškio ar. suaugusiems 10 kursų. Kursus lankė nuo 15 iki 30 metų amžiaus 147 vyrai ir 108 moterų. Įstojusį į kursus nemokančių nei skaityti nei rašyti buvo 36. Kursai tęsėsi ne mažiau kaip 3 mėn. Rokiškio miest. vieni kursai buvo žydams, nuolatinių lankytojų turėjo 50. Lietuviai lankė kursus nuo 12 iki 30. Šiais metais manoma įsteigti suaugusiems tik vienus kursų Rokiškio m. Paskutinės surinktos statistikos žinios apie mokančius skaityti, rašyti ir beraščius, imant piliečius nuo 15 m. duoda sekantį vaizdą.

Valsč.	Moka Moka Nem. nei raš.	ir sk. tik sk. raš. nei sk.
Juodupės	34,8%	45,6% 19,6%
Južintų	33,2	35,2 31,6
Pandėlio	40,0	36,6 32,4
Obelių	28,4	35,8 36,7
Kamajų	41,05	36,1 22,9
Parėmunio	43,6%	39,7 16,7
Skapiškio	42,05	29,7 29,7
Rokiškio m.	53,0%	30,2 16,8
Rokiškio v.	33,7	46,1 20,2
Kriaunų	17,9	32,3 49,8

Aukščiau nurodyti skaitmens patys už save kalba. Prisieina vien tik palinkėti, kad suaugusiems ne vieni kursai būtų surengti, bet kiek galima daugiau ir daugiau.

KODEL VOKIEČŲ MARKĖ PASIDARĖ PIGESNĖ.

Praėjusį pavasarį ir vasarą vokiečių markė, taigi ir mūsų auksinas buvo daug didesnės vertės, kaip dabar. Tada už Amerikos dolerį mokėjo po 50-60-80 markių, o dabar po 270 ir net daugiau 300 markių už dolerį. Šito markės kurso kritimo

(atpigo) yra daug priežasčių. Vienos jų pareina iš išorinių tarpvalstybinių santykių, o kitos iš pačių vokiečių noro tyčia numušti savo pinigų vertę.

Didžiai sumažėjo vokiečių markės vertė, kada šį rudenį reikėjo vokiečiams sumokėti pirmą ratą uždėtų jiems karo nuostolių.

Antra atpigo vokiečių markės priežastis yra sąryšyje su atėmimu iš vokiečių turtingiausios Aukštosios Silezijos dalies ir priskyrimu jos prie Lenkijos.

Karo metu ir ypač 1919 metais, kada vokiečių markė pradėjo atpigti užsienio bankininkai, tikėdamiesi, kad Vokietija jo karo greit atsistos ant kojų ir markė pabrangs, labai daug buvo prisipirkę vokiečių markių. Ypač daug markių buvo prisipirkę Amerikos turtuoliai, bet ne mažai turėjo Anglijos ir Prancūzijos piniguočiai.

Patį Vokietija, kad pakelti savo pramonę, prekybą, bendrai pakelti nusilpusį ir išardytą karo metu žemės ūkį ir ypač apšvietimo, nesigallėjo pinigų ir leido juos didžiausiomis sumomis. Žinoma reikėjo spausdinti daug naujų popierinių pinigų. Daugiau atsiradus rinkoje markių, markės žinoma ne pabrango, bet dar labiau atpig.

Markėms atpigus svetimų valstybių brangiais pinigais Vokietijoje galima buvo sulyginamai pigiai pirkti visokių daiktų. Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos pirkliai viską pirkė iš Vokietijos ir anų valstybių daugybė fabriky turėjo paliauti dirbę, nes negalėjo su vokiečiais išlaikyti konkurencijos. Amerikoje ir Anglijoje atsirado milijonai bedarbių.

Tokiu būdu vokiečiai savo pigiomis prekėmis užkovojo pasaulio rinką sumanė visas vokiečių markes iš svetimų kapitalistų paimti. Pasinaudodami markės kurso nukritimu, kad sumokėti karo kontribuciją prancuzams. Aukštąją Sileziją atėmus, vokiečiai tyčia dar labiau atpigo savo markę. Svetimų valstybių piniguočiai, kurie turėjo labai daug vokiečių markių ir vis laukė, kada jos pabrangs, matydam, kad markė vis krinta ir krinta, neišturėjo ir susigriebė visas turimas markes, sulėkė, kaip varnai į Vokietiją pirkti prekių. Tada markė staiga dar labiau nukrito. Vokiečiai brangiai parduodami savo prekes mažai nustos, bet užtat daug milijardų vokiečių markių iš svetimų valstybių sutrauks iš savo namus.

Dabar Santarvė, išsigandus tokio markės kritimo ir bijodama, kad vokiečiai nepaskelbtų bankruto, atsianti net tam tikrą komisiją, kuri iširtų vokiečių valstybės stovį ir jeigu ištikrųjų vokiečiai norėtų bankrutuoti, tai kad laiku spėti atsimiti, kas jiems pridera.

Kas bus su vokiečių marke toliau, sunku dabar pasakyti. Tačiau, kad markės vertė greit pakiltų, mažai vilties, nes po Naujų Metų vokiečiai Prancūzijai turi mokėti antrą ratą. Sąryšį su šituo mokėjimu markės vertė dar labiau gali nukristi. ("Liet. Uk.") M—as.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į

A. L. T. SANDARA.

Prie 5 kp., Baltimore, Md.:

B. Petraitis.

Prie 16 kp., Worcester, Mass.:

Juozas Babraitis.

Prie 25 kp. Chicago, Ill.:

Edvardas Butkevicius.

Prie 32 kp., New Britain, Conn.:

Alekas Vingris,

Antanas Launikonis,

Ramasius Stakutis,

Jonas Skarupskas.

Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:

Juozas Vincius.

Prie 58 kp., Homestead, Pa.:

Antanas Kudis.

NAUJI METAI, NAUJAS VEIKIMAS.

Pradėjus Naujus Metus, pas visus sandariečius prasidėjo didesnis judėjimas. Pirmosios šių metų dienos mums parodo, kad mes, sandariečiai, pergyvenę peritais sunkius metus su šiais Naujais Metais išėjome į lygesnį kelią, kuriuo eidami galėsime daug daugiau nuveikti. Kasdien mes vis susilaukiame naujų pajėgų, kasdien mūsų skaitlius didėja ir mūsų pajėgos daro stipresnės, su kuriomis galėsime pasekmingiau kovoti su visais Lietuvos laisvės priešais, ar jie būtų išlaukiniai, ar viduriniai. Su šiais Naujais Metais kiekvienas sandariečius neprivalo apeisti savo kuopos susirinkimų, nes kiekviename susirinkime yra begalė svarbių tarimų, kurie atsiliepia į visus mus. Per šiuos metus mes, kiekvienas sandariečius, turime sau pasibrėžti, kad prie Sandaros prirašyti bent kelis naujus narius. Tad kuopų valdybos kaip galima greičiausiai imkitės už darbo. Jeigu kurių kuopų šiemetams yra pakeistos valdybos, koveikliausiai praneškite Centrai, nes kas mėnesį turėsime daug visokių reikalų su kuopomis, kad žinotume, į ką kreiptis.

K. J. PAULASKAS,

Ugdymo sekretorius

MONKEY BUSINESS, arba ŠAKAR-MAKAR.

Per kelis metus Petras su Grigu nesimatė, kuomet paskutinysis įstojo į monkey biznį, arba pradėjo daryti šakar-makar su darbininkais. Tik praėjus ketveriems netikėtai įvienius pasitaikė susitikti vienoje stotyje. Po karšto pasikalbėjimo, ką galite suprasti, jų kalba ėjo apie lietuviškas partijas. Mažai įvedu tas, ką jie išsitarė apie L. S. S., arba tą darbininkų mullkimo organizaciją.

—Reiškia iš jūsų L. S. S. pasidarė keturios "partijos," ar ne? — tęsė Petras, žiūrėdamas tiesiai į Grigo akis.

—Beveik taip ir yra, — prisimė Grigas ir greitai pakando apatinę lūpą ir pradėjo sukti burnos skverną.

Petras nusijuokė.

—Na, ką sakai geras, Grigai... Buk teisingas ir prisipažink, ar tu ne monkey biznyje praleidai kelis savo gyvenimo metus, a? Tada aš tau sakiau, kad tu pats eini ir su savimi darbininkus trauki į monkey biznį. Tu mane spjaudei, tarytum pats būtum nežinojęs... Cha, cha! Dabar matai... Gal dar neaiškiu, a? Cha, cha! Kas prasidėda su monkey bizniu, tas su juo ir užsibaigia. Ta tiesa, kaip chemijos bei fizikos tiesos, visados buvo ir bus. Kada tu stojai į Lietuvos Socialistų Sąjungą, gal

but ir, nežinojai, kad stoji į monkey biznį. Bet turėjai paklausti, ką draugai tau sakė. Na, dabar ir be akių budamas gali matyti, kad kelis metus gyvenimo metus pražiojojai monkey biznyje. Kam reikia taip kirpti nesusipratčius ir neprotaujančius darbininkus, Grigai? —Tu nemandagus... tu grubijonas, Petrai! — ėmė žiopsyti Grigas.

—Bet teisingas. Teisingas, Grigai! Teisingas. Sukčiai, veidmainiai, visoki biznieriai tiesą paglemžia, bet ne ant visados... Tu supranti — tęsė Petras. — Tu, Grigai, prasižengei prieš darbininkus, — tu daug jų įtraukei į tą monkey biznį — L. S. S. Kam dabar tie žmonės tikę?

—Kas su jais yra? — paklausė Grigas.

—Kas su jais yra! Cha, cha! O gi šia kas... Jie išvirto į karves! Jie išvirto į karves — bergždžias karves. Dar tu nežinojai? Keista. Juk jie ir prieš tave baubia. Ar ne? Kaip? tu juos, rodos, dabar vadini barskalais ir kamunistais. Tu žinai. Aš juos vadinu karvėmis.

—Jie yra fanatikai — bolševikų aukos, — tartum nesąmoningai išsišokė Grigas.

—O kas juos padarė fanatikais? Kas juos pavertė į tas karves? Nesupykite, bet... bet jus visi, Grigai, esate fanatikai ir to paties monkey biznio aukos. Nelaimingus darbininkus aš ne taip kaltinu už jų žioplumą, kad jie įtikėjo į jūsų monkey biznį. Bet aš smerkiu tave! Aš smerkiu to Markso monkey biznio įvedėjus lietuvių tarpan. Gal tukstintis nelaimingų lietuvių, taip sakant, pražuvė. Man gaila tu nelaimingų darbininkų. Ką reiškia žmogų paversti į karvę?

Cionai Grigas sulaukė Petrą ir davė ilgą paaiškinimą, del ko L. S. S. ištiko tokia tragedija, arba tiesiau sakant, del ko jai prisidėjo galutiniai susmukti.

Petras išklauses vėl tęsė:

—Tavo tiesa, — karas daug permainingai padarė. Taip, kaizeris ir caras nuvirto. Bet del ko jie nuvirto? Del ko jie nuvirto? A? Del to, kad darė monkey biznį su savo kraštais. Tas pats ir su jūsų L. S. S. Jei jūsų sąjunga nebutų paremta ant monkey biznio, ji būtų išsilaikiusi prieš visokias atakas. Gal sakai ne? Žinoma, kad būtų išsilaikiusi. Pavyzdžiui paimk tautininkų srovę.

—Well, aš jos nebepaisau. Sugriuvo — sugriuvo. Biesas suka ją. Žinai lietuvių partatę: "Kur laka, ten ir loja." Šiandie visas pasaulis paremtas ant dolerio... — pagaliau nerimtai, bet teisingai prisipažino Grigas.

—Taip, bet dolerį galima padaryti ir ne su monkey bizniu... — Visas pasaulis monkey biznis!

—Gal ir taip. Bet jūsų sąjunga, L. S. S., buvo daug didesnis monkey biznis; kadangi taip greitai išsivadė save. Dabar ir akli pamatė, kad joje nėra nieko, apart monkey biznio. Monkey biznį visi sukčiai ir žioplai moka varyti ir kiekvienas jų nori būti pirmas. Del-to jūsų partija skilo du ar trys metai atgal. Del to todvie partijos dabar vėl pusiau skilo. Ar nejuokinga? Iš jūsų neskaitytingos partijos prisvo komunistų pirmos klesos, komunistų antros klesos, socialdemokratų ir socializmo bei fizikos tiesos, visados buvo ir bus. Kada tu stojai į Lietuvos Socialistų Sąjungą, gal

tuoni jūsų sąjungos nariai tik dabar atsiskyrė ir sutvėrė Lietuvos Socialistų Sąjungą — the branch office of Monkey Business? Aną dieną užsukau į jų organo "Žinių" ofisą ir pasikalbėjau su tos naujos "partijos" nariais. Iki vienas jų nuo galvos iki kojų monkey biznierius. "Žinių" redaktorius ir beveik visi tie šakar-makar biznieriai man gerai pažįstami. Tais ir patariau jų abazui, pradedant nuo redaktoriaus ir baigiant ofiso pastumdėliu, eiti pasimokyti daugiau lietuviškos abėcėlės ir pasiskaitius "Sandarą," "Vienybę" ir "Dirvą" apšviesti ir įstoti į L. T. Sandaros organizaciją. Ir jūsų liekanoms patariu 1920 m. patį padaryti. Ne gražu, Grigai, kad jūs mulkinate nesusipratčius darbininkus, prisidengę visokiais vardais: proletariato, darbininkų, socialistų, socialdemokratų, komunistų; bet su tuo pačiu monkey bizniu...

Grigas paraudo ir norėjo kažką pikto pasakyti, bet tuo tarpu atvažiavo traukinys.

TERRA COTTA.

BLOGŲJŲ VALDININKŲ DARBAI.

ŠIAULIAI. Armijos Teismo posėdis š. m. lapkričio 8 d.

Armijos Teisme buvo nagrinėtos kelios svarbios bylos, kurių tarpe gana įdomi buvo Ežerėnų Komendanto kapitono Zaleskio byla. Kap. Zaleskį teisė už Rašėnių milicijos vado J. Stankaitis sumušimą. Dalykas dėjos išaipa: 1920 m. kap. Zaleskis Telšiuose buvo Komendantu, o J. Stankaitis apskrities milicijos vadu. Tų metų gegužės mėn. 1 d. Telšių gimnazijos neturtinigiems mokiniams šelpti buvo rengiamas vakaras. Valstybės Gynėjų padėjėjo žmona Kleckovskienė, taikos teisėjo žmona Nikolskienė ir gimnazijos mokytoja Hryneveckienė tame vakare įsitaikė bufeta. Jame pardavinėjo "samogonką" ir vaišino Telšių "aukštesniusius valdininkus," džiaukoną kun. Korzoną, intendantą Širvį, pašto viršininką Drąsutavičių, notarą Mitkevičių, taikos teisėją Nikolskį, komendantą Zaleskį ir kitus. Kadangi tuo laiku (prieš rinkimus į Steigiamąjį Seimą) degtinės pardavinėjimas buvo draudžiamas, tai mil. vadas J. Stankaitis konfiskavo degtinę. Gėrusieji "aukštesnieji valdininkai" labai įširdo ant Stankaitio už tokį jo žygi ir įsivadinę Stankaitį į atskirą kambarį, reikalavo sugrąžinti degtinę į bufetą, šiam gi atsiskakius tai padaryti Telšių apylinkėje pagarsėjęs bizninkas kap. Zaleskis kirtu J. Stankaitiui veidan ir sukruvino jį. Mil. vadas Stankaitis pasiskundė Valstybės gynėjui, kad jį, beįgant jam tarnybos pareigas, sukruvino kap. Zaleskis. Beveik pusantų metų tęsėsi tardymas ir tik galų-gale lapkričio 8 d. byla atsidurė armijos teisme Šiauliuose. Valstybės Gynėjas ilgoj ir gana turiningoj kalboj reikalavo Zaleskui paskirti didžiausią bausmę ir pabriežė, kad ši byla sudomino visuomenę ir kad panašus kap. Zaleskio ir kitų valdininkų tą vakarą gėrusių degtinę pasielgimas tėra vien nuodinga liekana sutrumijusios rusų tvarkos. Teismas nusmerkė kap. Zaleskį dešimčiai sąvaidžių daboklės (taip vadinasi arešto namai, skiriami kariams).

Įdomu žinoti, ar ir po šio Teismo pasmerkimo kap. Zaleskis ir toliau komendantaus ir daužys mūsų piliečius, kad yra mušęs buv. Steig. Seimo narį juristą M. Untulį, milc. vadą Stankaitį ir k.

Šiauliškis.

("Liet. Uk.")

LIETUVOS BIUDŽETAS.

Steigiamasis Seimas svarstė mūsų valstybės biudžetą, tai yra pajamas ir išlaidas.

Biudžete, kaip veirodyje matyti visos valstybės gyvenimas su visais jo blogumais ir gerumais. Jeigu valstybės biudžetas geras, tai yra galus su galais be skolų suduria, tai reiškia, kad ir visoje valstybėje gyvenimas eina gerai. Jeigu be svarbių priežasčių išlaidų padaryta daugiau kaip pajamų, tai reiškia valstybės šeiminkai yra blogi, nemoka valstybės ukiu tvarkyti ir tada jau reikia susirupinti, kaip tos klaidos pataisyti.

Kad galima būtų palčiau kalbėti apie valstybės pajamas ir išlaidas, tai "Lietuvos Ukinko" skaitytojams bus naudinga susipažinti su bendru mūsų valstybės pajamų ir išlaidų planu, o paskui, jau leistis į smulkmenas.

Žemiau paduoodu viso biudžeto vaizdą 1921 metams.

Valstybės Pajamos.

Paprastų valstybės pajamų šiems metams numatyta 672 milijonai 582 tukstančiai 655 auksinai šiomis rūšimis.

Tiesioginiai mokesniai: nuo žemės ukiu ir nekilojamo turto — 35 milijonai 140 tukstančių auksinų, nuo prekybos ir pramonės — 22 mil. 218 tukst. auksinų, nuo piniginių kapitalų pelno — 57 milijonai 368 tukstančiai 100 auksinų.

Netiesioginiai mokesniai arba akcizės: nuo gėrimų — 69 mil. 792 tukst. 250 auks., nuo tabako — 26 mil. 32 tukst. auks., nuo papirosinių gilų ir kit. — 182 auksinų, 100 auksinų, nuo degtukų — 2 mil. 802 tukst. 300 auksinų, nuo įvairių pramonės gaminių — 50 tukst. auks., iš miltų 174 mil. 46 tukst. auks., viso 272 mil. 904 tukst. 650 auks.

Pošlinai: žyminis mokesnis, nuo apdraudimų — 46 mil. 550 tukst. 250 auks.

Valstybinis plenas: iš paštų — 8 mil. 880 tukst. 750 auks., iš telegrafų — 5 mil. 791 tukst. 500 auks., iš telefonų — 5 mil. 12 tukst. auks., iš monopolizuotos prekybos (linai) — 11 mil. 500 tukst., visa — 31 mil. 184 tukst. 250 auks.

Valstybinis turtas ir kapitalas: iš miškų — 92 mil. 180 tukst. 500 auks., iš kilnojamo valstybės turto — 852 tukst. 605 auks., iš žem. ukiu ir valst. turto — 7 mil. 385 tukst. 400 auks., iš žemės tvarkymo — 310 tukst. auks., iš plačiųjų geležinkelų — 100 mil. 564 tukst., iš siaurųjų geležinkelų — 14 mil. 378 tukst. auks., iš plentų ir vieškelių — 101 tukst. auks., iš valstybinių dirbtuvių ir sandėlių — 19 mil. 305 tukst. auks., iš valstybės leidžiamų laikraščių ir knygų — 2 mil. 815 tukst. 5 auks., iš valstybei priklausančių kapitalų — 711 tukst. 300 auks.; visa — 241 mil. 819 tukst. 10 auks.

Valstybės išdo pajamos: iš askolų grąžinimo — 850.695 auks., mokesnių už mokslą — 1 mil. 549 tukst. 500 auks., visa — 11 mil. 400 tukst. 195 auks.

Įvairių pajamų — 11 mil. 356 tukst. 200 auks.

Valstybės išlaidos.

Paprastos išlaidos. Respublikos prezidentas: prezidento išlaikymui — 480 tukst. auks., jo kancelerijai — 126 tukst. auks., prezidento rūmų išlaikymui 410 tukst. 500 auks., įvairioms išlaidoms — 6000 auks., visa 1 mil. 23 tukst. 500 auks. Steigiamasis Seimas: St. Seimo narių išlaikymui — 3 mil. 525 tukst., 100 auks., St. Seimo kancelerijai — 903 tukst. 800 auks., jurams išlaikyti ir kitoms išlaidoms — 290 tukst. 40 auks., visa — 4 mil. 718 tukst. 940 auks.

Ministerių kabinetas: centra-

linėms įstaigoms laikyti — 650 tukst. 200 auks., valdymui — 9 mil. 591 tukst. 759 auks., visa — 11 mil. 41,959 auks.

Finansų, prekybos ir pramonės ministerija: Finansų departamentui — 11 mil. 62 tukst. 588 auks., Rinklevų (mokesčių) departamentui — 12 mil. 791 tukst. 680 auks. Akcizijų departamentui — 3 mil. 13 tukst., 784 auks., Prekybos ir pramonės departamentui — 2 mil. 639 tukst. 458 auks., Matų, svarų ir saikų departamentui — 308 tukst. 600 auks., Miltų departamentui — 5 mil. 549 tukst. 620 auks., Centriniam statistikos biurui — 211 tukst. 800 auks., visa — 25 mil. 577 tukst. 530 auks.

Susisiekimo ministerija: inspekcija ir ministerijos kancelerijai — 1 mil. 509 tukst. 280 auks., platesniems geležinkeliamis — 130 mil. 611 tukst. 620 auks., siauriesiems geležinkeliamis — 21 mil. 978 tukst. 600 auks., paštams, telegrafams ir telefonams — 25 mil. 705 tukst. auks., plentams ir vandens keliams — 17 mil. 142 tukst. 400 auks., visa — 197 mil. 146 tukst. 900 auks.

Vidaus reikalų ministerija: ministerijos kancelerijai — 768 tukst. 200 auks., piliečių apsaugos departamentui — 17 mil. 169 tukst. 200 auks.: (šion sumon įeina 150,000 auks. kursams), Savivaldybių departamentui — 650 tukst. auks. (kursams 13,000 auks.). Steikatos departamentui — 5 mil. 528 tukst. 140 auks. (kursams 61,840, pašalpoms ir atlyginimams 205,000 auks.), Darbo ir socialės apsaugos departamentui — 13 mil. 695 tukst. 609 auks., Tikybų departamentui — 2 mil. 481 tukst. 180 auks., Lietuvos atstatymo komisariatui — 576 tukst. 500 auks., visa 40 mil. 868 tukst. 629 auks.

Užsienio reikalų ministerija: centrui — 3 mil. 982 tukst. 168 auks., atstovybėms ir konsulams užsienyje — 9 mil. 822 tukst. 112 auks., visa — 13 mil. 804 tukst. 280 auks.

Lietuvos Telegrafų Agentura: — 2 mil. 653 tukst. 590 auks.

Švietimo ministerija: universitui — 600 tukst. auks., aukštajam mokslui pašalpoms — 1 mil. 297 tukst. 100 auks., gamtos tyrinėjimui — 185 tukst. auks., vadovėliams leisti konfisiškai — 965 tukst. 400 auks., aukštesnėms mokykloms laikyti — 8 mil. 201 tukst. 153 auks., pradžios mokykloms laikyti — 378 mil. 435 tukst., 90 auks., mokytojams ruošti — 618 tukst. auks., kitiems reikalams — 5 mil. 907 tukst. 302 auks., visa — 38 mil. 209 tukst. 45 auks.

Žemės ukiu ministerija: valdymui — 14 mil. 642 tukst. 200 auks., veterinarijos reikalams — 1 mil. 460 tukst. auks., švietimui — 2 mil. 171 tukst. 200 auks., plentams ir tiltams — 100 tukst. auks., žemės ukiui valdyti 3 mil. 92 tukst. auks., miškų ukiui vesti — 5 mil. 193 tukst. auks., miškams kirsti — 250 tukst. auks., žemės matavimui ir tvarkymui — 1 mil. 980 tukst. auks., prekybai ir pramonei — 3 mil. 691 tukst. 400 auks., valstybiniam namams statyti ir laikyti — 2 mil. 480 tukst. auks. ir įvairioms pašalpoms — 7 mil. 450 tukst. auks., visa — 42 mil. 509 tukst. 800 auks.

Teisingumo ministerija: visa — 14 mil. 343 tukst. 980 auks., kurių vyriausiam tribunalui — 223 tukst., 700 auks., apygardų teismams — 3 mil. 622 tukst. 300 auks., taikos teisėjams — 2 mil. 470 tukst. auks., kalėjimams laikyti — 3 mil. 507 tukst. auks., kaliniams laikyti — 1 mil. 964 tukst. 980 auks., teismo kandidatų kursams — 18 tukst. auks. Krašto apsaugos ministerija:

— 458 mil. 666 auksinai.

Žydų ministerijai: — 552 tukst. 150 auks.

Gudų ministerija: — 469 tukst. 400 auks.

Valstybės kontrolė: — 2 mil. 771 tukst. 480 auks.

Valstybės spaustuvė: — 7 mil. 248 tukst. 760 auksinų.

Tuo tarpu visa paprastų išlaidų 861 mil. 605 tukst. 935 auks.

Nepaprastosios išlaidos.

Finansų ministerija: valstybės skoloms mokėti — 12 mil. 944 auks. 940 auks.

Užsienio reikalų ministerija: taikos sutarčiai su Rusija vykdyti — 2 mil. 200 tukst. auks., sienai nustatyti su Latvija — 250 tukst. auks., bylai su Lenkija (deryboms ir t. t.) — 1 mil. 200 tukst. auks., Klaipėdos reikalams — 350 tukst. auks. Lietuvos reikalams ginti svetinoj spaudoje ir specialiams leidiniams — 600 auks. auks., Tautų Sąjungos komisijoms išlaikymui 230 tukst. auks., tremtinių graž. reikalams — 500 tukst. auks., kitokiems reikalams — 5 mil. 844 tukst. 500 auks., visa — 11 mil. 174 tukst. 500 auks.

Visa nepaprastų išlaidų 24 mil. 119 tukstančių 440 auksinų. Visų valstybės išlaidų suma — 885 milijonai 725 tukstančiai 375 auksinai.

Deficitas (nepriteklus).

Iš ankščiau minėtų skaičių matome, kad 1921 metams mūsų valstybės turės pajamų 672 milijonus, 582 tukstančius 655 auksinų, o išlaidų turės 885 milijonus, 725 tukstančius, 375 auksinų; tai valstybei šiems metams nepriteka 213 milijonų 142 tukstančių 720 auksinų. V-as.

("Liet. Uk.")

NAUJO LENKŲ PUOLIMO PAVOJUS.

Lenkų laikraštis "Czas" idėjo šio turinio str., pavadinęs jį "Na Litwie Kowienskiej":

"Krypsnys, kurio paskutinėmis savaitėmis eina Vilniaus klausimas, yra tai rimtas Kauno politikų sumanymams ir norams smugis. Paskutinė jų vilitis buvo, be abejo, ta, kad Lenkų Seimas atmes Vilniaus Seimo rinkimų projektą platesnėje teritorijoje ir kad Lenkija dėl to, bus konfliktas su valstybėmis, kurios Vilniaus klausime Tautų Sąjungoje ir Aukščiausioj Taryboj turi sprendžiamos reikšmės. Tas konfliktas reikštų ne tik nesutvarkyto dabar Vilniaus klausimo grįžimą į Tautų Sąjungos forumą, bet neabejojama ir arba taip padarytų, kad rinkimai į Vilniaus Seimą būtų negalimi arba, kad jų nepripažintų vakarų valstybės. Vienas ir kitas reikštų vėl įsodinimą į baltą Kauno "diplomatus," iš kurio jie neapsižiūrėdami patys savo radikalumu ir užsispyrimu buvo išsėdę. Daug kas žinančių santykius Lietuvoje neslėpė baimės, kad Kauno vyriausybė imsis bet kurios priemonės, kad neleistų tai gyventojų valiai Vilniuje pasireikšti, kad galų-gale rizikuos ginklu pulti Vilnių, taip, kaip sausio mėnesį puolė Ciesina Čekai, kad išpėtų rinkimus, nustatytus į lenkų seimą. Reikia be to ir tai atminti, kad Lietuvą dabar turi nemažą armiją lig 60,000, kurios matyt iš savo lėšų negali išlaikyti. Apmokėdavo ligi šiol ją Vokietai, kurie del jų pačių finansinės katastrofos uždarė lietuviams visus kreditus. Reikės armiją likviduoti arba mėginti su ja paskutine valanda kokios nors avantiuros. Žinodami Kauno radikalumą galima iš jų viso laukti. Bet Lydoj pasakytieji Valstybės Viršininko žodžiai turi būti lietuviams išpėjimas. Bet kuris Vilniaus puolimas bus griežtai iš

(Seka ant 6 pusl.).

Karui Siaučiant

Bočių Atmintojas

(Tąsa).

Po vienam tilteliui gulėjo ant viens kito užgriuvę lietuviai su lenku ir abu mirę, kas, matyt, kad susitikus jiems po tiltui, kovėsi rankomis, viens-kitą smaugdami, bet lietuviai įveikus lenką ir užgulius ant jo ir jį nukovus, žuvo ir pats nežinia koku būdu. Mirtini veidai darė skaudų ir baisų įspūdį.

Nepoigo iš keliolikos kareivių (musų ir lenkų) geltonavo platus smėlio kapas palei geležinį ir lyg skundėsi aukštai šviečiančiai saulei ir ir mėsavajam dangui ant pasaulio žaurnumų ir liudėjo netikėtoje vietoje slėpdami savyje siekius ir dėją, koki iki šiol juose degė. Medinis kryžius ženklino, kad čia guli žmonės žuvę kovos lauke.

Pirmosios dalims prasimušus pro lenkus ir ant ryto pasiekus Landvaravą, buvo įsakyta tuojau vykti ir kitoms dalims. Iki šiol mes prastovėjome Vievio stotyje, kolei nuo ten sugrįžo pranešėjai, kad galima važiuoti, nors pavojus nuo išsislapsčiusių giriose lenkų buvo, kuriems kelias užkirstas ir turi kilti rusų ar lietuvių naugosna. Vienio stotis ką-tik šiandie nuo lenkų paimta. Parašai lenkiški ir visur, net ant menkiausių numeruotų spalvuotų stulpelių matoma jų tautiškas, kokio pas lietuvių nesama, visur tautinės spalvos, reikia kur, ar ne. Pabėgėliai nuo lenkų ar rusų vakarienės ir iki šiol rematę lietuvių kariuomenės, nes kiti buvo iš užanos pusės Vilniaus, stebėjosi į ją.

Vievio stotyje prastovėjome iki rytui. Atvarė suimtus lenkų belaisvius, karininką ir kelis kareivius, buvo visi iš Vilniaus rėd. Lietuvos piliečiai. Ryta dar anksti atvyko apsuptosios ir slaptosios lenkų brigados delegacija tarties su lietuviomis, kad juos praleisti per Lietuvą Lenkijon. Tarėsi ant stoties su mūsų Armijos Vadu ir Generalio Štabo Kanceliarijos Viršininku. Lenkų veidai buvo liudni ir jie užsimastę kalbėjo. Antras lenkams nuotikis ties Landvaravu. 1919 m. sausio m. 6 d. bolševikai išvyti iš Vilniaus, neturėdami kelio išbėgti prašėsi malonės pas vokiečių, kad juos išleistų į Lenkiją ir nuginkluoti lyg žąsis į Prusus, buvo per Lietuvą nugalėti Lenkijon, dabar to pačio patikti prašosi malonės lietuvių. Aukštiesiems vadams besikalbant stotyje, kareiviai ėmė kalbėtis su lenkų kareiviais, kurie atvyko drauge su savo karininkais. Iš lenkų buvo Lietuvos piliečių, vienas nuo šiaulių kalbėjo lietuviškai ir sakėsi, kuomet tarnavęs rusų kariuomenėje ir kariauvas su vokiečiais papuolė į jų belaisvę, o paskui patekęs Prancūzijon ir 1919 m. iš en juos, kaip katalikus prisiuntė Lenkijon, kur pristatė į kariuomenę ir iš prievartos turi tarnauti. Antras jaunas vaikinukas kalbėjo vien lenkiškai ir sakėsi nesuprantas lietuviškai ir esantis iš gilumos Lenkijos. Musieji pradėjo juokauti, ko jie čia atvykę tarties su "chlopais", ar-gi tai poniškai ir kodėl nebėga Lenkijon, norįs patys sprauto, kad išbėgti jiems kelias pastotas. Vienas iš musų kareivių priėjęs pradėjo aiškiau jo klausinėti, iš kur esantis? Lenkas sakėsi, kad iš Lenkijos. Lietuvis pradėjo juoktis, kad Panemunė ne Lenkija, bet Lietuva — Kauno rėdyboje, o jis esantis iš Panemunės, dvarininko Zano sunelis, kuris pabėgo iš Lietuvos į lenkų kariuomenę. Lenkas užkaito ir pradėjo teisintis, kad daug panašių esama, bet išsiginti nuo šio negalėjo, musų kareivis pasisakė, kad jis tarnavęs prieš kariuomenę pas jo tėvų už darbininką ir pragyvenęs tame dvarė, gerai jį pažįsta ir žino, kuomet jis pabėgęs į lenkus. Paskui pasakė savo draugams, kad jo tėvai turi 6 dvarus, du Lietuvoje, likusius Ukrainoje ir suprantama, delko jis stoji į lenkų eiles, kad apginti savo dvarus. Dabar šis dvarininko sunelis tarnavo prieš savo pulko vado už vežėją. Kareiviai išgirdę pradėjo juoktis: girdi, namie gyvavo nieko netrukės, kuomet tėvai valdė šešius dvarus, bet nepakentęs šito išbėgo į lenkus tarnauja už vežėją — paskutiniojo tarno vietoje. Lenkas kaito, raudonavo ir vėl balo lyg drobė, jam darėsi karšta.

Susitiko vergas-kumėtis su savo išnaudotoju dvarininku, kuriam vergavo, bet dabar atbulai, dvarininkas atėjo pas to savojo vergo prašyties malonės, norįs jam tas sunku ir žemina jo "honora", polskiego slachty."

Lenkų delegacija kiek pasitarusi su musų aukštiais vadais grįžo atgal ir stotyje vėl liko ramu.

40. SUSITIKIMAS SU RUSŲ RAUDO-NAJA ARMIJA.

Gavus žinią, kad galima važiuoti į Landvaravą, musieji ruošėsi pirmyn, kitos musų dalys jau pasiekė Landvaravą ir ten susitiko su rusais.

Bet dar lenkams, slapstantiems giriose ir esant pavojaus, garvežius apginklavo kulkosvaidžiais iš visų pusių, prisiruošus sušvilpę garvežys ir papuoštas keliais kulkosvaidžiais traukė

paskui savęs traukinį su jame esančia kariuomene. Kareiviai upo pagauti dainavo ir linksmai šnekučiavo apie Vilnių, lenkų pralaimėjimą ir vakarykščius mušius šitame daikte. Vakarykščiai kovojusi dalis pernakvojos kovos lauke, nuo ryto pasiekė aukščiau minimą vietą. Pravažiuojant vakarykščią mušio vietą matėsi išviliotą vasarėjus ir geltonavo dešinėje pusėje platus kapas su mediniu kryžiumi, kur guli vakarykščios aukos. Ramu jums ir silsėkitės ramiai, jusų kapą rickas neužmirš.

Nedavažiavus Landvaravą, palei geležinkelį sutikome kelis raudonarmiečius-rusus. Stovėjo ir žiūrėjo į mus traukinį. Visi jauni ir gerai apsirengę. Kepurės raudonos, mundirių (juody) senoviški buvusiu prieš caro) krutinės raudonos ir šiaip gerai atrodo. Iki šiol girdėjus, kad rusų kariuomenė labai nudrįskusi ir nuvargusi, pamatę tą reginį pradėję abejoti, ar gali būti tiesa ir maniau, kad visą jų kariuomenę panašią užtiksimė ir, kad tos visos paskalos bus leidžiamos tik iš priešingos pusės. Persiskyrėme vieni pro kitus kaip nebeprisiai, rusai praleido musų traukinį su pagarba, iš musų pusės taipgi niekas neištarė kokio blogo, įžeidžiančio žodžio bei judesio, tik vieni į kitus stebėjosi prisiziūrėdami ir prisimindami, kad pirmiau buvę priešais ir kariavę, o dabar padaryta taika ir abiem pusėm likęs bendras priešas nenutildomas lenkas, kuris visais keliais bėgo "do Warszawy," o negavus kuriam pasiekti ir privargus, pasijutus pavartytu, ar apsuptu "panowie do lasu" ir pilnos girus jų prisipildė.

Saulei leidžianties atvykome į Landvaravos stotį. Kitos dalis jau seniau buvo atvykusios ir jų traukiniai laukė stotyje. Į Vilnių važiuoti nebuvo galima, kadangi per upę buvo lenkais su-sprogdintas geležinkelio tiltas. Mes taipgi sustojome stotyje. Rusų vaikščiojo buriais. Nuėjo raitelių muzikantų būrelis, būrelis rusų kareivių; prajojo raitelių keliolika ir maišosi per vien. Čia eina Lietuvos kareivis, čia rusų ir visi jaučiasi kaip šeimininkai, bet ne svečiai. Čia visai kitokį įspūdį gavau. Nebebuvo pasipuošusių, kaip pirmiausia musų, bet nuvargę, saulės nudegę, nudrįskę, arkliai blogi, tik veiduose matyti upas ir koks tai linksnumas ir narsumas, tik visų vienodas klausimas: "tovaryšči, daleko do Varšavy," bet Varšavos tolimas ir mums buvo nežinomas, atsakydavome, kad toli ir mums taip-pat nežinoma. Vieni iš jų gyrė musuosius Lietuvos kareivius ir vadino "sojuznyki" (santarvininkai), klausinėjo, kaip smagiai mušėme lenkus ir ar daug jų išmušėme, pasakojo, kiek išmušę ir kaip kovojo. Jiems buvo skelbiama, kad Lietuva smarkiai kariaujanti su lenkais ir baisesiai juos muša ir lietuvių laimėja, kas supranta, na, tas buvo skelbiamas del pakėlimo kareivių upo ir įkunyjimo juose narsumo, kad ne jie vieni muša, bet ir kiti padeda ir visoms pusėms einasi gerai ir kad lenkas nėra perbaisus, tik padaryti paskutinės pastangos, na, ir "budem v Varšavie, tam sdelajem myr i budem žyt mirno i pojdiom domoj k semjam." Prielankiai i mus atsišė ir klausinėjo, kad ir pas mus turbūt toki pat darbininkų valdžia, kaip ir pas jų, tik buržuazinė pas vienų lenkų. Jų laikraščiai taipgi atsiliepė prielankiai, bet tarp prielankių žinių atsiradavo ir priešingų vadinant buržuazijos ir buožių valdžią, visokių buvo nuomonių ir kalbų: prielankių ir priešingų, bet ir kareiviuose nevisuotė buvo prielankumas, kiti kartojto jau nuo seno girdėtus žodžius, kad mes baltieji ir vis-viena tas pats maišas, ką ir kitos baltosios kariuomenės. Prisišklausėme visokių jų nuomonių.

Stotyje susitikome keletą musų vadų ir šiaip karininkų su jų divizijos, brigados vadu ir komisarū. Gerą valandėlę su jais pakalbėjo. Brigados vadas, tipiškas sodžiaus vaizdas kalbėjo beperstojo ir prielankiai; komisarū tylėjo ir rimtu, užsimasčiusiu veidu klausėsi pašnekėsio; divizijos vadas iš pažiūros rimtas ir inteligentiškas mažai kalbėjo, tik kart-kartėmis pasakydavo kokį žodį, kuris buvo daug vertesnis už brigados vado visą kalbą ir rimtesnis, matyt kartais budavo kaip ir palengva nusijuokia ir brigados vado žodžius, kuris, matyt, budamas geras ir prityręs oratorius kalbėjo, kas jam puolė ir užėjo mintin. Pasikalbėję išsiskirstė. Dauguma rusų kareivių buvo geri oratoriai ir puikiai mokėjo savo mintis išreikšti, matyt įpratę tame. Pabuvus kelias dienas kartu, pradėjo musų kareiviai su jais eiti į ginčus. Paskui vada matydami, kad tie ginčai negali išeiti į gerą ir gali pakentki santykiams, pradėjo suėjimus su jais drausti, nes rasdavosi iš musų kareivių, kurie mėgdavo per daug juos kritikuoti ir eiti su jais į ginčus. Gal tąsias valandas, kas viduje užkam-pyje sėdėdamas su baimė drebėdamas galvojo, na, dabar lietuvių kariuomenė susitikus su rusais ir prisiklausius jų kalbų ir suagutuoti tikrai virs į bolševikus ir nematydamas to viso danti-mis barškino lyg drugio krečiamis, bet kartu esant ir tą visą matant visai bailės nebuvo ir apart keletos ginčų viskas ėjo ramiai, vieni vieni siekėsi, kiti kitais, kaip vienas antro, taip antrasis šio, savojon pusėn nepatraukė ir kokiais buvę iki šiol, tokiais ir po šio persiskyrė. Rusų prisklido visur pilna, ir vien matėsi raiteliai. (Daugiau bus).

Trys Ir-Viršaus.

Rudyard Kipling.

Po apšvedimo ateina reakcija, kartais didelė, kartais maža; bet ji ateina anksčiau ar vėliau ir ją reikia abiem perbristi, jei jiedu nori likusį gyvenimą eiti pavandeniu.

Bremmil'ių gyvenime ta reakcija neatėjo iki trečių metų po juodviejų apšvedimo. Bremmil'is buvo sunku išlaikyti alei laiku; bet jis buvo geras vyras, kol nenumirė kudukis ir Bremmil'ienė apsilviko juodai, ir sulie-sėjo, ir gedėjo, tarsi svieto dugnas būtų išsmaukęs. Gal buti Bremmil'is privalė raminti ją. Jis ir bandė, bet ko daugiau jis ramino, to labiau Bremmil'ienė liudėjo, tad ir Bremmil'ius nepatogiau darėsi. Mat, jiedu abu reikalavo vaisto. Ir jiedu gavę jį. Bremmil'ienė gali šiandie juoktis iš to, bet tada jai buvo ne juokai.

Ponia Hauksbee pasirodė ant regračio; ir kur tik ji pasirodydavo, ten budavo progos suirutėms. Simloje ją pravardžiudavo "Audringąja Petrele." Tik kiek aš tikrai žinau, ji penkis kartus užsitarnavo tą titulą. Ji buvo maža, ruda, liesa, beveik sudžiuvus moteris su didelėmis bėgiojančiomis fioletiniais - mėlynomis akimis ir lipšniausiu sviete pobudžio. Jums tik reikėjo paminėti jos vardas popiečio arbatlaikyje, kad visos rui-mės moters pakildavo ir apskelbdavo ją nepalaiminta. Ji buvo gudri, iškalbi, prašmatni ir žvaiesnė už daugelį tos rusies moterų; bet turėjo daugelio vėlnių piktumų ir viliugystę. Vienok kartais ji galėdavo būti gera net ir savo lyčiai. Bet tai jau kita pasaka.

Bremmil'is pasileido nuo saito mirus kudukiiui ir iš to įvykus abelnam nepatogumui, ir ponia Hauksbee pasisavino jį. Jai nebuvo jokio smagumo slėpti savo imtinus. Ji pasisavino jį viešai ir pasistengė, kad visuomenė tą matytų. Jis jodė su ja, ir vaikščiojo su ja, ir kalbėjo su ja, ir į piknikus vyko su ja, užkandžiavo su ja pas Pelitį, kol antgalo žmonės nesuglaudė savo skruostus ir nepasakė: "šlykštu!" Bremmil'ienė buvo namie, vartydama mirusio kudukio drabužius ir verkdama į tuščią lopšį. Ji daugiau nieko nepaisė. Bet ar aštuonios geros, jautrios jos draugės nuodugnai išaiškino jai padėtį, kad kartais ji nepraleistų to viso grietinėlė. Bremmil'ienė tyliai jų iš-klausė ir padėkavojo už jų pasitarnavimą. Ji nebuvo tokia gudri, kaip ponia Hauksbee, bet ji nebuvo kvaila. Ji viena sau galvojo ir nieko Bremmil'ius nesakė, ką ji buvo girdėjus. Tas reikia atsiminti. Niekad nieko gero neatneša kalbėti vyrui arba ve:kti vyro.

Kada Bremmil'is budavo namie, kas pasitaikydavo netankiai, jis budavo jautresnis, kaip paprastai; ir tas rodė jo kortas. Jautrumas budavo priverčiamas išdailies kad nuramdinti savą sąžinę, iš dalies kad nuramdinti Bremmil'ienę. Nepavyko abiem žvilgsniais.

Tada atėjo korčiukė: "A. D. C. Patarnavime yra įsakoma jų Excelencijų, Lordo ir Leidės Lytton, pakviesti Ponia ir Ponia Cusack - Bremmil'is Peterhofa ant liepos 26 d., 9:30 v. v."

— "Šokiai" buvo darasyta apačioje kairiajam kampe.

"Aš negaliu eiti" — sakė Bremmil'ienė: — "per greitai po vargšės mažytės Florutės... bet tas netur sulai-kyti tavęs, Tamai."

Ji tą manė, ką ji sakė, ir Bremmil'is atsakė, kad jis eis vien tik pasirodyti. Čia jis kalbėjo neteisybę, ir Bremmil'ienė žinojo tą. Ji numinė — moteries numinimas yra tikresnis, ne kaip vyro persitikrinimas — kad jis išsųk buvo nutaręs eiti ir su ponia Hauksbee. Ji atsi-sėdo pamąstyti, ir mąstymo pasekmė buvo tokia, kad jos mirusio kudukio atmintis buvo jai daug menkesnė, ne kaip gyvo vyro prisirišimas. Ji padarė savotišką planą ir ant jo viską užrizikavo. Toje valandoje ji persitikrino, kad ji pažįsta Tamą Bremmil'į nuodugnai ir pagal tą pažinojimą pasiryžo elgtis.

"Tamai" — tarė ji: — "aš pietausiu pas Longmores'us liepos 26 d. vakare. Tu geriau pietauk kluube."

Tas paluosavo Bremmil'į nuo išradinėjimo pasiteisi-nimo išeiti iš namų ir pietauti su ponia Hauksbee, tad jis buvo dėkingas ir tuo pačiu tarpu jautėsi mažas ir niekšas — kas jam buvo sveika. Apie pusiau šeštą valandą vakare atėjo Bremmil'ienei didelis oda aprauktas gurbas nuo Phelps'ų. Ji buvo meteris, kuri žinojo, kaip pasirodyti; ir ji nepraleido veltui savaite ant išgalvojimo tos šlebės, ant jos siulėjimo, aktavojimo, raukšlėjimo ir kaisiojimo, ar kaip ten tie dalykai vadina-si. Pasidarė puiki šlebė — truputį gedulinga. Aš negaliu jos aprašyti, bet ji buvo tas, ką madų žurnalas vadina "tvariniu" — dalykas, kurs smogia jums tiesioi ir tarpakį, ir priverčia gaiskelti. Ji neturėjo didelio patraukimo prie to, ką ji darė, bet kad ji dirstelėjo į ilgą veidrodį, ji turėjo smagumą dažinoti, kad ji niekad savo gyvenime neišrodė taip graži. Ji buvo didelė šviesbriuvė ir, kada norėjo, galėjo puikiai neštis.

Po pietų pas Longmores'us ji nuėjo į šokius — truputį vėlai — ir susitiko Bremmil'į su ponia Hauksbee ant jo rankos. Nuo to ji parau-do, ir kad vyrai apspito kviesti prie šokių, ji puikiai išrodė. Ji užpildė visus savo šokius išskiriant tris, kuriuos ji paliko tuščius. Ponia Hauksbee sutiko jos akis syki; ir ji žinojo, kad yra karė, tikra karė, tarp juodviejų. Ji pradėjo kovą su klūčia, nes ji buvo pradėjus stumdėti Bremmil'į biski perdaug; ir tas jam pradėjo nepatikti. Ir jis niekad nebuvo matęs savo pačios tokios dailios. Jis spogsojo į ją per tarpdurius, žiopsėjo į ją praeinančią su šokikais; ir ko labiau į ją žiūrėjo, to labiau ja gėrėjosi. Jis var-gu galėjo tikėti, kad tai ta pati moteris su raudonomis akimis ir juoda pasiputusia šlebe, kurį verkdavo ant kiaušinių per pusryčius.

Ponia Hauksbee iš pasku-tiniųjų stengėsi: ji nubola-vinti, bet po dviejų šokių jis priėjo prie savo pačios ir pareikalavo šokti.

"Aš bijau, kad tu atėjai per vėlai, pone Bremmil'is" — ji tarė mirktelėdama.

Tada jis maldavo jos pa-

šokti, ir, kaip didelę mylįstą, ji jam suteikė penktąjį valcą. Laimingai penktasis šokis buvo neužimtas ant jo programo. Jiedu šoko drauge, ir svietainėje buvo kuždėjimo. Bremmil'is lyg numanė, kad jo pati gali šokti, bet jis niekad nežinojo, kad ji šoka taip dieviškai. To valco pabaigoje jis prašėsi antro — kaip mylistos, ne kaip teisės. Ir Bremmil'ienė tarė: "Parodyk man savo programą, miela-sis!" Ir jis parodė, kaip išdykęs vaikas rodo mokyto-jui paglemžtus saldinius. Ten buvo daug priženklinta "H.", apart "H." prie vakarienės. Bremmil'ienė nieko nesakė, bet ji paniekiančiai nusijuokė, perbraukė savo pašėliu per Septintą ir Devintą — išbraukdama du "H." — ir sugrąžino jam programą su jos vardu viršuje, pasimelinimo vardu, kurį tik ji ir jos vyras vartodavo. Paskui ji pasigrasi-no jam pirštu ir besijuokdama tarė: "O tu paikas, PAIL-KAS vaikelis!"

Ponia Hauksbee nugirdo tą ir — tiek ji numanė — pajuto, kad ji pralaimėjo. Bremmil'is priėmė Septintą ir Devintą mandagiai. Jiedu šoko Septintą ir prasėdėjo Devintąjį mažoje lapinėje. Ką Bremmil'is sakė, ir ką Bremmil'ienė darė, niekono nėra reikalas.

Kada kapelija užtraukė vakarienės maršą, abudu iš-ėjo ant verandos, ir Bremmil'is ėmė žiūrėti pačios vežimėlio, kad ji nuėjo į apsi-autalų ruimą. Ponia Hauksbee priėjo ir tarė: "Tams-ta imi mane vakarienės, man rodos, pone Bremmil'is?" Bremmil'is paraudo ir išrodė papaikęs. "Ah — h-m! Aš vykstu namo su pačia, ponia Hauksbee. Aš manau, čia buvo maža klaida. Budamas vyras, jis taip kalbėjo, tarsi visa kaltė būtų vienos ponios Hauksbee.

Bremmil'ienė išėjo iš apsi-autuvų ruimo su gubių puko apsiautuvu ir baltu debesiu apie galvą. Ji buvo nudžiugus; ir ji turėjo teisę.

Pora išėjo į tamsą drauge, ir Bremmil'is jojo labai arti prie vežimėlio.

Tada ponia Hauksbee tarė man — ji išrodė biski nu-vyutus ir pavargus lemos šviesoje, — "Tikėk manim, žioplusiausia moteris gali valdyti gudrų vyrą; bet reikia labai gudrios moteries, kad suvaldyti kvailį."

Paskui mes nuėjome vakarieniant.

Vertė V. STAGARAS.

NEKUKUOK GEGELE....

Nekukuok, gegele,
Ant berželio šakelių,
Man sopa širdelė,
Netekus tėveliui.

Šiaurės vėjas siaučia,
Medžių lužt' šakelės,
Ką tai širdis jaučia
Našlaitės — mergelės.

Nematau skaisčiosios
Aš ryto aušrelės,
Nėjaučiu šviesiosios
Aš dienos saulelės

Per dienas - nakteles
Parverčiau akeles.
Našlaitės — mergelės
Neglaud' nieks galvelės.

Nekukuok, gegele,
Ant beržo šakelių,
Negraudink širdelę,
Suspausta vargelių.

KLEVELIS.

("L. Uk." Kal.)

Kur Esame?

Paskiausiai laikraščiu skelbiamos žinios net ir toli nuo Lietuvos reikalų stovintį žmogų virste verčia susirupinti Lietuvos ateities likimu. Ir kiek teko girdėti mūsų šviesuomenės kalbas ir dabar skaityti laikraščiu žinias ir straipsnius, tai didžiausias pavojus Lietuvai grėsia visai ne iš tos pusės, prieš ką taip protestuojama ir del ko taip karščiuojamasi. Reikia visai pakęsti dienos reikalus, visai pamiršti netolimą praeitį ir apskritai į visa labai paviršium žiūrėti, kad tikėtum ar skelbtum, jog Hymanso projekto priėmimas ar atmetimas reiškia jau ir Lietuvos ateities arba jos nepriklausomybės "laidojimą" ar "prikėlimą." Nejaugi Lietuvos nepriklausomybės taip menkas pagrindas, kad jį sugriautų lenkų kalba ir jų kultūros įtaka Hymanso projekto pagrindais susitaikius? Ir nejaugi visi pavojai išnyks Hymanso projektą atmetus ir... atviri bukime — Vilniaus sritis ginklo pajėgia atgavus arba... gal ir visai jo netekus?

Štai klausimai, į kuriuos aš dar neradau niekur tinkamo atsakymo, o į kuriuos, man rodos, reikėtų pirmiausia atsakyti visiems Hymanso projekto šalininkams ir priešininkams. Aš asmeniškai tuo tarpu visai nematau Lietuvos nepriklausomybei mirties pavojaus nei Hymanso projektą priėmus, nei jį atmetus, ir jei kas vaizduojasi, tai tik sunkesnė, skaudesnė, ilgesnė, arba lengvesnė ir trumpesnė kova vienaip ar kitaip patsilgus. "Napalaidojo" lenkai Lietuvos nepriklausomybės ištisus penkis šimtus metų Lietuvą bevaldydami ir sau taktininkus turėdami diduomenėje ir net bažnyčioje — nepalaidos jos ypač dabar, kada mūsų liaudis tautiniai yra susipratusi, kada dvaras į tą liaudį jokios įtakos nebeturi ir nebeturės ir kada bažnyčia lenkų interesams nustojo tarnauti. Lenkų kultūra pasirodė persilpna Lietuvai palaidoti — ir jos bijotis, ypač dabar, nėra pagrindo. Bet didelis ir be galo pavojingas Lietuvos nepriklausomybės priešininkas pastaruoju laiku aiškiai pasirodė ne lenkuose, ne rusuose ir ne kitoje kurioje svetimoje tautoje, o — mumsyse.

Turiu mintyje tą politikos kovą, kuri eina tarp atskirų srovių... ir asmenų, kurie pašaukti tautiniai - politinės kovos pirmosios eilės buti. Sakytų kaip norit, bet tai nėra kova dėl idealų ir įsitikinimų, — tai nėra kova dėl Lietuvos nepriklausomybės, o plačiųjų minių demobilizavimas ir savęs naikinimas.

Keletas žmonių, kurie įsivaizdino save neklaidingais ir viską geriausiai nusimanančiais, savo ambicijoms patenkinti naudoja sunkią ekonominę ir politinę padėtį, kad savo politikos priešininkus nužeminti, diskredituoti. Dėlto dar nereikėtų taip labai sielotis. Visose tautose atsiranda žmonių, kurie panašiai mėgina daryti. Tik visai sveikoje visuomenėje tokie žmonės nekuomet didelio pasisekimo neturi. Pas mus kiek kitokios sąlygos. Dar tik pradėdame kultūros ir politikos gyvenimo gyventi. Plačiosios minios, kurios iškentė visus svetimųjų puolimus ir ant savo pečių išnešė lietuvių tautos kultūrą ir Lietuvos nepriklausomybę, dar per daug pavargusios ir negali šią dienų visuomenės gyvenime aktingai dalyvauti. Jos savo prakaitu išauklėjo inteligentiją ir pavedė jai tautos ir valstybės reikalams vadovauti. Nieks nereikalauja, kad ta inteligentija visame vienodos nuomonės būtų ir savo atskirų politikos ar kultūros idealų neturėtų. Bet vieno dalyko toms minios — ta liaudis turi reikalauti ir visuomet reikalau-

ja: kad ten, kur eina Lietuvos laisvės ir jos nepriklausomybės reikalas — kad ten visi iš vieno laikytųsi, o jei yra skirtumų — mažuma didžiūnai pasiduotų.

Kaip elgiasi mūsų inteligentija — politikos partijų vadai? — Išsyk dar elgėsi taip, kaip priderėjo: gavę per St. Seimo rinkimus pilniausią visuomenės įgaliojimą jie pastatė į priešakį vyriausybę, kuri turėjo valstybės reikalus vesti. Bet tuomi kuriamis darbas ir pabaigtas tapo. Vyriausybė — teisėta vyriausybė pastatyta, o dabar — reikia jos autoritą mažinti, diskredituoti, griauti — toks įspudis palieka, prisiminus visa, kas atsitiko. Nes ne tik Seimo ir šale Seimo reikaluosi pozicija, bet ir pati pozicija Seime ir už Seimo sienų beveik iš pat pirmųjų dienų pradėjo jos pačios pastatytą vyriausybę niekinti — čia del senosios vyriausybės darbu, čia del naujosios pačių pastatytos "neveiklumo," t. y. stebklų nepadarymo ir t. t., o tie kurie išdrįsdavo vyriausybės pusę palaikyti, patys ujami budavo ir turėdavo nutilti.

O pačiomis kringiausiomis valandomis, kada neatsakomina ambicija opozicija — vienybė ir jos atskirus atstovus net purvais drabstyti (visai sąmoningai šiuos žodžius tariu), — vyriausybė sudariusios pozicijos vadai ne tik savo pastatytos vyriausybės negynė, bet neturėjo nei tiek pilietinės drąsos, kad visuomenei teisybę į akis pasakyti — ne, jie patys savo demagoginėmis kalbomis ir šauksmais tik dar daugiau visuomenės upą sukėlė, dar labiau ją sudemoralizavo. Šiandien tos demoralizacijos vaisiai jau pasirodė. Žmonės, kuriems pavesta valstybės ir tautos reikalas prieš svetimuosius atstovauti tiek, kad net bailiai ir niekšai išdrįsta juos įtarinėti, grasinti ir net ranką prieš juos kelti. Ko dar daugiau galima laukti.

O visuomenės, ir ypač politikos partijų vadovai? — Nežinau ką jie veikia, bet jų ligi šiol negirdėti. Tuo tarpu laikraščiuose nuolat skaitome naujas interpellacijas, paklausimus, kalbas ir straipsnius, kur vyriausybės arba atskiri jos atstovai vis daugiau juodinami — kur reikalaujama iš vyriausybės visuomet daryti tik taip, kaip "man rodos," ir nekuomet nežiūrėti į tai, kaip "kitiems" rodos" ir kaip kiti reikalauja.

Partinis ir tautinis dogmatizmas ir fanatizmas, nesikaitymas ir nesistengimas priešininkų motyvų ir įrašmų suprasti, kitiems nepasitikėjimas ir savęs neklaidingais laikymas — štai didžiausi Lietuvos nepriklausomybės ir pačios lietuvių tautos priešininkai. Šios politikos vadovų ypatybės savo laiku prapuldė Lenkų ir Lietuvos valstybes, kada joms diduomenė vadovavo. Tos pačios ypatybės

sunaikino Rusiją ir Vokietiją. Ir tais pačiais keliais mėgina dabar vesti liaudį mūsų kai kurie net iš liaudies išėję politikos vadovai, kurių tokiems darbams ta liaudis tikrai nėra įgaliojusi.

Gal pastarųjų laikų įvykiai — tiek tiek apvalys pradėjusių puti politikos atmosfera. Apsivalyti dar ne vėlu. Nes jei tikrai norime nepriklausomą valstybę gyvenimu gyventi ir demokratiškai svarkyti, viena sąlyga būtina reikalinga: kad pastatytoji vyriausybė nebūtų ją pastatęsios didžiūnos diskredituojama ir kad opozicija nedrįstų į ją purvais drabstyti. Jei vyriausybės nusistatymas nesutinka su jų pastatėsiųjų nusistatymu — reikia jį pakeisti ir pastatyti jos vieton kitą, jei prasikalto — reikia atsakomybę traukti, bet negalima visą laiką imti ir niekinti ir negalima leisti purvais drabstyti — nes purvai šiuo atveju yra biauresni ir skaudesni už pačią pragaro mašiną. A. R. ("Lietuva").

GERBKITE VĒLIAVĄ.

Kartais laikraščiuose praneša keistus atsitikimus apie peštynes arba policistų įsmaišymus, todėl, kod kas nors pakėlė svetimą vėliavą apvaikštinėti kokią tautišką (amerikonišką) šventę arba panašų atsitikimą. Ir todėl žingeidų visiems svetimtaučiams Suv. Valstijose apsipazinti su priimtais įstatymais kaslink iškabiniimo kitų šalių vėliavų Suv. Valstijose.

Nėra jokio įstatymo šioje srityje, bet parastas mandagumas ir garbė del krašto, kuriame mes gyvename, reikalauja, jog kiekvienas gerbtų žvaigždėtą vėliavą ir jog šios šalies vėliava nebūtų prasišalinta ir kita vėliava jos vietoje pastatyta.

Kas nori pakelti savo krašto vėliavą legališkai gali tą padaryti, bet atiduoti Suv. Valstijoms jai prigulinią garbę reikia sykiu kelti amerikonišką vėliavą tuo pačio didumo. Pakelti kito krašto vėliavą su maža amerikonišką vėliava teisingai rokuota kaip jo žeidimas Suv. Valstijoms. Jeigu abiejose vėliavos išpliektos ant vienos gairės, amerikoniška vėliava turi būti ant viršaus. Jeigu atskirai išpliektos arba vartotos del papuošimo, amerikoniška vėliava turi užimti garbės vietą — po dešinės kitos vėliavos.

Nevalkioti vėliavą ant žemės nuimant nuo gairės, reikia rankomis sutraukti į kruvą pirm, negu pasiekia žemę.

Įžeidimas vartoti vėliavą kaip skudurą, nepaisant, kaip sudraskyta arba sunėžiota.

Kuomet žvaigždėtuota vėliava nešta kokioje parodoje, įžeidimas jeigu kiekvienas nesalutuotoja nuimdamas kepurę arba militariškai salutuojant.

Nėra jokio įstatymo, kuris priverstų ypatą nušimti kepurę, bet krašto paprotys to reikalau-

"LIETUVOS UKININKO" KALENDORIUS.

Puikus kalendorius iš 96 puslapių didelio formato, su gražiais viršeliais. Kalendoriuje telpa daug puikių eilių ir straipsnių, tarp kurių yra skyrius Lietuvos Istatymai. Kaina tik 25c. Patariame sandariečiams įsigyti. Su užsakymu siųskite ir pinigų.

"SANDARA,"
327 E St., So. Boston, Mass.

LAIVAKORTĖS VEL ATPIGO

1 Hamburgą ir Bremeną ... \$103.50
1 Liepoją ... \$110.00
1 Piliavą - Karaliaučiu ... \$106.50
War Tax \$5.00
Pinigų Siuntimas Kalėdoms žemiausiu dienos kursu.
Pinigus Lietuvoje gauna laike 25—30 dienų.
P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

Skaitkite Ir Platinkite

TEVYNĖS GYNEJŲ — ŠAULIŲ LAIKRAŠTĮ "TRIMITA." "TRIMITA" leidžia Lietuvos Šaulių Sąjunga, kuriai rūpi ne bet kurių atskirų partijų ar luomų reikalai, bet Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės gynimas ir demokratinio jos surėdymo tobulinimas ir stiprinimas. "TRIMITAS" teikia daug žinių iš Lietuvos, pasaulio gyvenimo. Jame aiškiai ir vaizdžiai nušviečiama Lietuvos vidaus ir tarptautinė padėtis. "TRIMITAS" deda eilėraščių, apysakėlių, vaizdėlių iš šaulių kovų už nepriklausomybę, politinių ir mokslinių straipsnių ir šiaip daug gražių pasiskaitymų. "TRIMITAS" eina kartą į savaitę, 32 puslapių knygelėmis. Jo kaina Amerikoje: metams 4 doleriai; atskiras numeris 10 centų. Lietuvoje: metams — 96 auksinai; atskiras numeris 2 auksinai. "TRIMITO" ADMINISTRACIJAI, Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 26.

"LIETUVOS UKININKAS"

Savaitinis laikraštis, 2-egz. už \$2.50.

Vienas giminei Lietuvoje, kitas pačiam Amerikoje. Visi užsirašanti gauna "Lietuvos Ukininko Didį Kalendorių 1922 m. dovanų. Pinigus ir adresus siųskite įgaliotiniui,

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, N.Y.

T. M. D. KUOPŲ IR NARIŲ DOME!!!

T. M. D. Ohio ir Michigan Valstijų Apskritis išleido labai naudingą aiškia filosofiską knygutę "EMOCIJOS ir JŲ KULTURA" 26 puslapių, kaina 15 centų.

T. M. D. kuopoms, knygynams ir šiaip knygų pardavėjams nuleidžiama 50 nuosimtis. Todėl T. M. D. kuopos tuojaus reikalaukite ir platinkite apšvieta.

Reikalaudami siųskite ir pinigų. Adresuokite:

VL. MALINAUSKAS,
2221 Hamilton Ave., Cleveland, Ohio.

Dailės Mylėtojams!

Senai laukiamos komp. M. Petrausko 5-kių metų "Kanklės" jau atspausdintos, kurios galima gauti "Sandaros" Adm.

"KANKLIŲ" KAINA: Puikiai audeklo apdarais \$5.00 Tvirtais popiero apdarais \$4.00.

"KANKLIŲ" ITALPA TURINYS:

- 1) Aras; 2) Valia, Valužė; 3) Naujoji Gadynė; 4) Kriptišokis; 5) Dainius; 6) Rudens Lapai; 7) Daina be žodžių; 8) Jausk ir Mylėk; 9) Klupakojis; 10) Suktinis-Sokis; 11) Neverkilt pas kapą; 12) Vai Nerčia Laužo; 13) Vai ruta rutelė; 14) Kur tas Saitimėlis; 15) Prirodino seni žmonės; 16) Mielasirdystė - Duettas; 17) Spragilų Dainelė - Duettas; 18) Pasaka; 19) Norktumas; 20) Metai po Mentų; 21) Egilė, Zalčių Karalienė; 22) Leidžias Saulele; 23) Strazdelis; 24) Eišiu Mamei pasakysid; 25) Valio Dalgelė; 26) Atneša Diedas Kukulių Viedrą; 27) Kur Josi; 28) Sokis - Zaislas - Noriu Miego; 29) Seno Diedelio; 30) Be Laimužės; 31) Geismai ir Svajonės; 32) Jurių Bangos; 33) Jaunoji Lietuva; 34) Pasakysk Lietuvai, Mylimoji; 35) Dainuosiu, kad mirė Sukiltų; 36) Kalvis; 37) Kaitink Šviesi Saulute; 38) Adomo Vargai; 39) Nakties Rasa; 40) Girių Paukšteliai; 41) Skamba Kankliai ir Trimitai; 42) Šia Naktelė; 43) Bernužėlį Nesvalkiok; 44) Suktinis - Sokis; 45) Rudens Meliodija; 46) Vakarais; 47) Atėjo Žiemelė; 48) Dainiaus Testamentas; 49) Ilgu, Ilgu; 50) Man Skaudėjo Širdis; 51) Ant Kalno Karkliai Siubavo; 52) Zalioj Lankoj; 53) Kikylis; 54) Laimingas, Didis; 55) Oi, Motute, Ma; 56) Kaip Skiedra ir Pluta Nemunu Plaukė; 57) Gersim, Broliai, Ulevosim; 58) Manequin'ų Sokis.

Tai yra vienas milžiniškas dailės leidinys, kokio iki šiol lietuvių dar nėra turėję. Kadangi tokio didelio leidinio išleidimas daug lėšavo, tokiu būdu sulgyinus su jo verte, visai mažas skaitlius likos atspausdinta, o persiudoma labai sparciai ir tikimės, kad greitai laiku gali pritrukti.

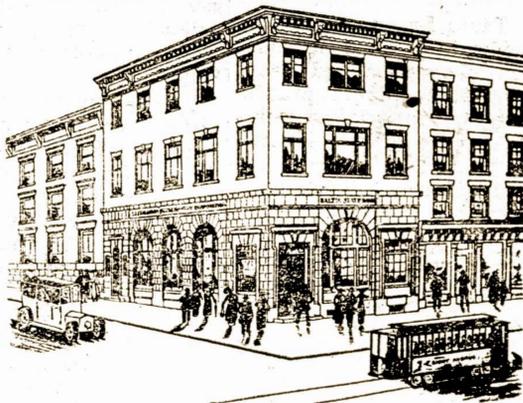
Norinti įsigyti, pasiskubinkite, kol dar nevėlu.

Sykiu su užsakymu pinigų siųskite sekanciu adresu:

"SANDARA,"
327 E St., So. Boston, Mass.

Baltic States Bank

KAPITALAS IR SURPLUSAS \$270,000.00.

4%

BALTIC STATES BANKS MOKA 4 NUOŠIMCIUS UŽ DEPOZITUS. NUOŠIMČIAI PRISKAITOMI PRIE SUMOS KAS MĖNUO.

DABAR PATOGUS LAIKAS PASIDETI PINIGUS BALTIC STATES BANKE. GALITE PERKELTI JUOS IS KITUR: ATSIŪSKITE MUMS SAVO DEPOZITO KNYGUTĘ, O MES ISKOLEKTUOSIMĖ IR SAVO KNYGUTĘ PRISUSIME.

SIUNČIAME PINIGUS PERLAIDOMIS IR KABLEGRAMAIS GREITAI, PIGIAI IR SU PILNIAUSIA GARANTIJA.

PARDUODAME LAIVAKORTES Į LIETUVĄ IR IS LIETUVOS.

VISI YRA UŽGANĖDINTI, KAS SU SAVO REIKALAIS KREIPIAS Į

BALTIC STATES BANK

294 EIGHTH AVE., NEW YORK, N. Y.

NAUJOS KNYGOS!

Sulaukus žiemos vakarus, jos praleidžiamė kiekvienas savo namuose, o kad brangų laiką neleistu uždyką, ir kad jį sunaudoti geriems tikslams, tai patariame sandariečiams ir skaitytojams įsigyti šias naujas knygas:

LYTIES MOKSLAS

Milžiniška knyga, 400 puslapių su daugybe paveikslų, kuri yra brangių turtu kiekvienai šeimynai, tvirtuose skurose apdaruose \$7.00.

KITAS KARAS

Ką-tik iš spaudos, T. M. D. leidinys, labai naudinga visiems peiskaityti 142 puslapių. Kaina 75c.

Tad pasiskubinkite jas įsigyti, nes greitai jų gali pritrukti. Su užsakymais siųskite ir pinigų:

"SANDARA,"

327 E Street, So. Boston, Mass.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

Muzikos mokslas prasidėjo. Jaunesnieji, ypač, turi prasilavin-ti muzikoje: nedaugelio geidžianti — tegul nors gaidas išmokyti. Kas daugiau nori pažinti muzikos meną, tam yra šie mokslai: dainavimas, teorija kompozicijos, chorvedystė, pianas, smulka ir kiti instrumentai.

10 lenkėjų dainavimo ... 15 dol.
10 lekcijų chorvedystės ar teorijos kompozicijos ... 15 dol.
10 lekcijų ant bile instrumento ... 13 dol.

PASTABA: Kurie paviriku ima lekcijas nuo Spalio mėnesio iki pabaigai Birželio, tie gauna pigiau.
SO. BOSTON, MASS.
Ad.: 769 BROADWAY, MIKAS PETRAUSKAS, Vedejas.

RAGUTIS

Juokų ir Satyros Mėnesinis Žurnalas

Šiuomis dienomis "Sandaros" Adm. gavo iš KAUNO KEISTUČIO ŠLIUPO leidžiamą juokų laikraštuką "RAGUTIS". Laikraštukas yra su gražiomis karikatūromis (paveikslais) kaip va:

Pilsudskis įieško Talkininkų; Rusijos rugiapūtė; Lietuvos byla Antantos rankose; Trijų frakciją Lietuvos Seime ir dar daug kitokių.

Sandariečiai kiekvienas įsigykite šį juokų laikraštuką, taipgi parsitraukite po kokį desėtką egz. išplatiniimui tarp lietuvių.

Parsiduoda po 10 centų, 15 už dolerį.

Reikalavimus sykiu su pinigais siųskite:

"SANDARA,"

327 E Street, Boston 27, Mass.

Ar Jus Kankina Pleiskanos? NAUDOKITE Ruffles
Ar Jums Galvos Oda Niekti? NAUDOKITE Ruffles
Ar Jus Plaukai Šlonka? NAUDOKITE Ruffles
Ar Jus Norite Apsaugoti Jus? NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui savo plaukus gražiais ir tankiais NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui galvos odos sveikai ir švariai NAUDOKITE Ruffles

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. butelį, arba tiesiog iš išsiurbėju per pastą už 75c. butelį.
F. AD. RICHTER & CO.
3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

RUMFORD, ME.

Vieša padėakvone sandariečiams ir South Boston, Mass. Lietuviams, kurie prisidėjo aukomis ir darbais sušelpiti Rumford, Me. streikerius. Stambenes aukas aukėjo sekančios ypatos: A. Ivaškeičius ir J. Sokas po 2.00; J. Pukevičius, J. Gustaitis, A. Valaitis, A. Naujokaitis ir J. Vienis po 1.00 — viso 9 dol. Smulkių aukų 24 ir 4 centai. Viso labo \$33 dol. ir 4 c.

Dėlei tų "gudriai sugalvotų triksų" "Laisvės" N. 308 tulas J. Gustus nei iš šio, nei iš to pradeda visai komunistiškai vertinti, kad aš per "Keleivį" pasislėpęs po slaptivardžiu "šmeižias" susipratusius darbininkus. Bet tas "šmeižimas" yra tame, kad pranešu apie streiką ir t. t. Antgalo primeta man kokius "triksus", butent, kad aš užmokėjau už svetainę. Bet aš paklausiu p. J. Gustaus: nejaugi Tamsta, gyvendamas South Boston, Mass., manai esąs Sovietų Rusijoje, kur viskas "dykai", tik niekas nieko negauna? Bet South Boston, Mass. yra demokratiškoje valstybėje, kur privatiška žmogaus (ir žmonių) nuosavybė yra apginama ir uždėkta niekas niekur nieko neduoda. Dar aš pasakyčiau p. J. Gustui, kad aš esu ir daugiau "kriminalų" padaręs: negana to, kad už svetainės reikėjo mokėti, bet ir už valgytą, už nakvines, taipgi ir už traukinius, visur turėjau užmokėti. Taigi dabar, gerbiamas J. Gustau, eikš čionai su savo metodomis, kuriomis galima uždyk naudotis, padarykit mums, vargšams streikeriams, kad mes galėtume valgyti, gerti, traukiniais važinėti ir svetainėse laikyti susirinkimus, nes tas mums yra labai reikalinga. Kitaip matai ir pats J. Gustau, kad mes liektame baisiai "išnaudojami."

Dėlei sutarties su sandariečiais, taip buvo kalbama, kad už svetainę bus mokama ar iš atskiros kolektos, ar iš tų pačių surinkimų, kas likosi ir padaryta. Bet man nei į galvą nebuvo atėjęs mintis, kad mes (Rumfordo streikeriai) tik išgelbstim sandariečius nuo bankruto, ypač atsižūrint, kad sandariečiai ir streikeriams davė didesnes aukas, negu p. J. Gustus. Bet nejaugi p. J. Gustus esi iki tiek "mandagus," kad atėjęs į viešą susirinkimą nenori nė "nikeliu" prisidėti prie padengimo lėšų, kas paprastai pas kulturingus žmones ir tautos yra daroma? Bet jeigu jau Tamstai taip patinka šepiniginė sistema, tai aš pilnai tikiuos, kad South Boston'o lietuviai ir Tamstų parengimuose galės pilnai atsisteisti, nes Tamstos plauko žmonės jug daugiausia ir rupinasi kitų kisenių apkraustymu. Kitaip juk ir p. J. Gustaus nebutum rašęs tokios nesąmonės, jeigu nebutų buvę gailių tų kelių centų, kuriuos gavo streikerių šeimynos, o ne Tamstos partija. Žinoma, jeigu Tamstai būtų buvę paduoti, butum ne Rumfordo streikeriams, bet kokio nors Pavolgio gyventojams nusiuntęs.

J. Kaulačia.

WATERBURY, CONN.

Sausio 1 diena Teatrališka Dr-ja "Aidas" statė vieno veiksmo, trijų atidengimų komediją "Kuprotas Oželis." Lošimas pasisekė gana gerai. Publikos prisirinko pilnutė svetainė. Svarbiausias roles atliko iš merginų: p-lė M. Alenskiūtė Onytės rolėje. Turiu pažymėti, kad p-lė Alenskiūtė turi labai gražius sceniškų judėjimus, taipgi

gražų ir malonų balsą kaip lošime, taip ir dainavime, kas publikai darė labai gražų įspūdį. Ateityje daug ko galima tikėtis. Onytės motinos rolėje O. Lazdauskienė ir-gi atliko gana gerai. Iš vyrų: Jonelio rolėje J. Pauliukaitis atliko pusėtinai gerai — viskas, ką galima užmesti, tai meilės ar drąsos biskį truko; pavyzdin, paimsiame vieną sceną, kuomet jo mylima Onytė pasižada su juo apsigyventi ir buti jo ant visados, jis labai šaltai atsieneš, atrodė, tarsi bijosi prie savo meilužės ir ranką priglausti. Našlio rolėje J. Barkauskas tikras našlys buvo: ir tipas, ir grimas buvo pritaikinta, kas publikai padarė daug saldaus juoko. Piršlio rolėje A. Lazdauskas sulošė gerai, kad jau ištikrųjų iš darbininkų žmonių geriaus reikalauti negalima.

Taipgi buvo šokiai ir dainos, kame dalyvavo visos aidietės ir aidiečiai. Labai gražų ir malonų įspūdį publikai darė, kuomet toks gražus jaunimo burys šoko ir dainavo lietuviškus šokius. Po šokių ir žaidimo "Aido" visas choras padainavo tautišką himną, ir tuomi vakaras pasibaigė.

Garbė aidiečiams už pasidarbavimą ir surengimą tokio gražaus vakaro. V. P. Ručis.

WORCESTER, MASS.

Artistės Unės Babickaitės Spektaklis.

Taip laukiama artistė mūsų miestą aplankė, ir gruodžio 29 d., 8 val. vakare buvo Lietuvos salėje (29 Endicott St.) įdomus ir pirmą kart Worcesteriečiams parengtas spektaklis. Nors vakaras buvo gan šaltas ir daug žmonių nederba, bet prisirinko suvirš du šimtu žmonių. Publikos susirinko gan puiki, t. y. iš apšviestiesnių darbo žmonių. Programas susidėjo iš keturių dalių: 1) "Peteliškės" — vieno akto komedija. Atliko gerai. Principale rolę turėjo art. Unė Babickaitė. Prigelbėjo sulošti pasižymėję Worcesterio artistai: p. Bolyngilas, p. Feliksas Skliutas, p-lė Juzė Ruktytė. Atliko gerai. Reikia duoti garbė artistei U. Babickaitėi, kad ji taip trumpą laiką sugebėjo išmokinti. 2) "Kerėjimo Garsai" — lyriska vieno akto. Principale rolę turėjo artistė, prigebėjo p. Kazys J. Paulauskas iš So. Boston, Mass. Nors veikalas gilus, bet išėjo silpniau. Iš dalies p. Paulauskas atrodė vietomis akmeninis neva bailus ir t. p. Turbut nesijautė kaip su mokytoja lošti. Vis-gi išėjo neperblogiausia.

3. "Alkanas Jonukas" — viena veiksmų komedija. Principale rolę turėjo art. U. Babickaitė, prigebėjo p. Vincas Janauskas iš So. Boston, Mass. Turiu pažymėti, kad artistė turėjo lošti jaunos mergaitės, apie septyniolikos metų, gimnazistės, o p. V. J. gimnazisto ir jauno. Komedija gan juokinga. Artistė visa savo gestikuliacija tikrai atrodė į jauną mergaitę. P-nas V. J. atliko gan gerai savo rolę.

4. Dalis - koncertinė. Išpildė: p-lė Marė Abračinskaitė paskambino pianu. Nežiūrint, kad dar jauna mergaitė ir lanko dar ("classical. High School"), t. y. aukštesnę mokyklą, bet jau pasirodo pusėtina pianistė. Artistė Unė Babickaitė padainavo keletą dainelių. Gal but mažiau sudainavus, bet publikos buvo priversta dainuoti daugiau. Dainuoti dainuoja gerai taip, kaip lošia. Turi švelnų balsą. Deklamatorė p-lė Juzė Ruktytė pa-

deklamavo neblogiausiai Kudrinos: "Tiltas".

Ilgai liks atmintyje art. Unės Babickaitės atsilankymas Worcesteri. Kiekvienas atsilankusiųjų džiaugėsi pamatęs tikrą scenos veikėją. Turi didelę laimę tą kolonija, kurią atlanko artistė Unė Babickaitė. Tad lietuviai turėtų daugiau atkreipti atydos ir kur lankosi artistė, skaitlingai lankytis.

Kaip girdėjau, artistė U. Babickaitė lankysis Montello, Mass., apie sausio 14 d. š. m. Tad, monteliečiai, turite nepraleisti progos.

Šimonių Antanas.

PITTSBURGH, PA.

Atidarymas Kapinių.

Sausio 1 d., 1922 m. Pittsburgh'o lietuviai turėjo iškilmingą atidarymą (pašventinimą) lietuvių kapinių. Kadangi Kapinių Bendrovė suorganizavo patys lietuviai, daugiausia laisvų pažiūrų, tai ir čarterį išsiėmė, kad but laidojami lietuviai kunai be skirtumo tikėjimo. Kadangi gana daug priklauso prie kapinių ir gerų katalikų, tai nutarta kreiptis prie vyskupo prašyti, kad pašventintų kapines (bet tik kapines, o ne dytus). Kada komisija (A. Mačukonis ir P. Volungevičia) nuėjo pas vyskupą, tai vyskupas peržiūrėjęs čarterį, paklausinėjęs apie žemę ir vietą, lietuvius pagyrė; sako, labai puikoje vietoje ir lietuviai tai ištikro puikų žmonės, kad ką užsimano, tai turi įsigyti. Bet, sako, šventinti negalima, kol nepermainysite dyto ir neužrašysit parapijai arba nors Diecezijai. Žinoma, komisija ant to nesutiko; sako, mes neįgaloti tą padaryti. Kada komisija pranešė, ką vyskupas pasakė, nutarta patiems pasišventinti, kas ir atlikta sausio 1 d., nedėlioje, 2 val. po pietų. Visi susaziavo ant kapų, kur buvo pastatytas gražus akmeninis kryžius Ks-vero Bacvinkos, kurs aukėjo kryžių vertės \$25.00, mukele \$6.00 ir savo darbą \$50.00, tik už akmenį 200 dol. užmokėta. Nauji vartai pastatyti lietuviu dailydės K. Balčiaus. L. M. D. direktoriai, P. Stanišauskas ir V. Gutauckas papuošė vartus su Dr-jos vėliavomis: didele amerikoniška ir lietuviška. Moters p.p. O. Gilienė ir J. Paurazienė surinko aukų ir parupino gražų vainiką iš nemiršančių gėlių, kurį nešė 6 mergaitės: Zuz. Steišauskiūtė, Ona Pakrosnaitė, Mar. Giliūtė, Mag. Mickevičiūtė, Ad. Varsaiūtė, Jul. Giliūtė.

Susirinkus suvirš 300 žmonių prie vartų, numaršauta sykiu prie kryžiaus, kur buvo užkabintas vainikas, sugiedota Aniolas Dievo ir poteriai sukaltėta, dar norėta prakalbas sakyti, bėt del šalto vėjo putimo ir šalčio prakalbus nesakyta, tik lietuvis potografistas J. Varnagiris nuėmė paveikslą kryžiaus ir visos minios ir visi nusiskubino į L. M. D-jos svetainę.

Svetainė 4 val. po pietų jau beveik pilna buvo. Pittsburgh'o jaunulių būrelis arba orkestra sugrajo kelis gabalėlius muzikos, kad palinksminti publiką. Dar buvo pasižadėjęs McKees Rocks, Pa., Benas, kuriam žadėjo užmokėti A. P. L. A. 2-ra kuopa, bet neatvyko nė į kapus, nė į svetainę.

Prakalbos svetainėje pradėta lygiai 4:30 val. Pirmas kalbėjo Bendrovės pirmininkas A. Marčiukonis, antras kas. K. Varsaius, trečias vice-pirm. J. Maskelinus, ketvirtas — sekr. J. Virbickas, penktas Ed. Paurazas. Čia buvo pertrauka, kad parinkus aukų kapinėms. Perėjo per svetainę M. Giliūtė, M. Mickevičiūtė, Z. Stanišauskiūtė ir O. Pakrosniūtė, su jomis gi užrašinėdami J. Virbickas, J. Maskelinus, V. Gutauckas ir Ed. Paurazas. Aukavo asmens: \$10.00 P. Volungevičia, 5.00 P. Venclovas, lietuvių graborius.

Po \$2.00: K. Gulauckas, O. Butkienė, Juoz. Plečkaitis. Po \$1.00: Z. Maskelinienė, O. Kriščiūnienė, J. Viktoravičia, J. Pauliukaitis, A. Aleknevičia, J. Janiukaitis, A. Bitinas, P. Stulga, K. Stulgienė, K. Gutauckienė, A. Gutauckienė, Z. Lėpckas, J. Šukis, J. Grušauskas, A. Janulienė, Elena Slaw, J. Zarankis, V. Slančiauskas, M. Daubaras, A. Bielis, A. Jokubauckas, A. Raubiškis, Balt. Slaw, B. Lapeika, D. Brazinskiūtė, V. Tamošiūnas, A. Butkus, A. Milius, P. Šriubas, P. Skirsnis, V. Volungevičius, F. Ševinis, C. Kundrota, F. Venclovas, J. Jurevičienė, K. Botsas, K. Stravinckas, V. Plaušinis, P. Pakalnis, F. Maisiejus, J. White, T. Relkevičia, P. Stanišauskas, J. Saveikis, A. Vestertas, J. Varnagiris, G. Bruknis, F. Radžiukinas, J. S. Milius, V. Zelonis, J. Dambrauckas, J. Tarulis, V. Riška, J. Kivinskas, J. Laurinaitis, G. Milinis, J. Pašluostis, J. Tankevičia, J. Petrutis, O. Kirminienė, P. Januška, J. Diras, J. Žušinas, P. Marmokas, A. Kardonas, J. Dambrauckas, S. Janulionis, L. Volungevičienė, J. Mačiulis, K. Riška, K. Barza, J. Blaudzius, K. Brazaitis, J. Abrazaitis, A. Ruktis, M. Bivritniėnė, J. Pauliukonis, K. Varsaius, K. Šedes, V. Plaušinis, J. Balčius, J. Mikeška, J. Endriunas, P. Virvelis, J. Norbutas, L. Balčius, J. Lazauckas, O. Kazlauckienė, J. Kazlauckas, J. Kazlauckas, P. Palikevičia, A. Večkis, J. Zinkas, J. Plečkaitis, M. Daugelevičia, A. Bankauskas, Alesionienė, A. Varsaienė, A. Gilienė, P. Marčiukonienė, J. Vencas, A. Linkas, V. Linkas, S. Simanavičia, J. Pakrosnis, A. Kiela, A. Galionienė, V. Kinderis, A. Kinderis, J. Genis, E. Paurazas. Smulkių \$24.46, viso \$156.46. Nuo vainiko liko, ką moters sukolektavo, \$16.00, viso tą dieną aukų \$156.46.

Toliau kalbėjo J. K. Maziukna ir paskutinis kun. Mot. Zvalionis, net dviejuose atvejuose. Vsi kalbėtojai prirodė, kad mums kapai buvo reikalingi, ir kodėl kunigai atsiskakė šventinti Ypač patiko publikai P. Volungevičia ir E. Paurazas, kurie tiesiog pasakė, kad gana duoti kitiems vilnas kirpti, kad mes patys galim nusikirpti, J.K. Maziukna kiek plačiau nupiešė reikalingumą kapų ir ragino laikytis vienybės ir dirbti visiems lietuviams išvieno. Kun. M. Zvalionis, kurs beveik išnetyčių atvyko, nurodinėjo, kaip pasaulis keičiasi ir kaip yra pasenus Romos kunigų konstitucija ir kaip organizuojas Lietuvių Tautinės parapijos ir tautiniai kunigai, kurie bažnyčias ir kapines nereikalauja užrašinėti ariams ar kitiems, bet patys lietuviai valdosi, kas gana patiko publikai, o jos buvo pilnutėlė svetainė.

Žodžiu sakant, visi linksmi ir užganėdinti, kad dar vieną gerą darbą nuveikė, išgydami savas lietuviškas kapines, atidarydami su "Aniolas Dievo," o užbaigdami su Tautiniu Himnu, kurį visa publika dainavo, pradėdant kun. Zvalioniu.

Juoazs-Virbickas.

CHICAGO, ILL.

Tėvynės Mylėtojų Draugijos 22-ra kuopa laikė priešmetinį susirinkimą Fellowship House svet., 831 W. 33rd Pl., Chicago, Ill.

Sekantiems 1922 metams kuopos valdybon įeina sekanti asmens: Dr. Stapulionis pirmininkas, Daktariškos mokyklos mokytojas Feliksas Manelis raštiniškas, A. J. Mozgeris vietinis vertelga finansų rašt. ir išdininikas. Visi naujosios valdybos nariai yra užsitarnavę pagarbą tarpe čikagiečių savo rimtumu ir Tėvynės Lietuvos meile, todėl neabejojame, kad jie pasidarys šitam apšvietos dar-

be; jiems reikia gerų norų, o patyrimo jiems pakanka.

NUTARIMAI. Nutarta nupirkti "Varpo Bendrovės" šerų (akcijų) už 3/4 kuopos turto; tuo išskaitliuotas turtas, ir kuopos pinigai sumoje 20 dol. perduota Juozui Hertmanavičiui, "Varpo Bendrovės" įgaliotiniui.

Nutarta parengti 25 metų Tėvynės Mil. Draugijos gyvavimo sukaktuves. Tam išrinkta trys į komitetą: Dr. Stapulionis, F. Manelis ir P. Petraitienė.

Iš senosios valdybos raporto paaiškėjo, kad pareitais 1921 metais kuopoje pasidarbuota, prirašyta daug naujų narių, surengta draugiški vakarėliai, prakalbos ir paskaitos, ir išlektuota narių mokesys, kas svarbiausias finansų rašt. uždavinys, ir gan sunkus darbas, kadangi kai-kurių narių reikia įieškoti su atsidavimu ir šaltu krauju.

A. L. Lukas.

PITTSBURGH, PA.

Vestuvės.

Gerai žinomas Amerikos lietuviams adv. F. J. Bagočius pittsburgiečiams iškirto tokį šposą, kad daugelis lietuvių tai tik apie jį ir kalba, ypač moterėlės negali atsidvyviti, kaip taip galėjo padaryti. Mat. adv. Bagočius niekam nesakęs atvažiavo į Pittsburghą pas sandarietį J. Kazlaucką ir nedėlioje Kalėdų pirmą d. emė šliubą pas teisėją Jones 11 val. išryto su panele Biruta Kazlauckaite, ir niekam nieko nesakęs išvažiavo ant medaus mėnesio tą pačią dieną. Ant rytojaus pažįstami ir giminės gavo laiškelius, kad p-lė Birutė Kazlauckaitė ir adv. F. J. Bagočius suriūti neatmezgamu mazgu ir tik sugrįžs vasario 1 d. Adv. Bagočių daugelis pažįsta kaip gerą advokatą ir gerą kalbėtoją. P-lė B. Kazlauckaitė žinoma pittsburgiečiams kaip dora ir gerai pamokinta mergaitė, nes baigus High School ir pirmiau prigulėjo prie Birutės ctoro, kur nesykį paskambino pianą, dainavo duettus ir pasirodė kaip gera aktorė.

Adv. F. J. Bagočius Kazlauckas gana gerai pažino, nes kada Pittsburghe buvo ir čia mokslą ėjo, tai pas Kazlauckus buvo, rodo, apie 4 metus. Taigi laimingos kloties jų naujame gyvenime.

Pittsburgietis.

NAUJO LENKŲ PUOLIMO PAVOJUS.

(Tąsa nuo 2 pusl.).

lenkų pusės atremtas. Tas puolimas reikštų ne tik sutraukimą visų ryšių su Vakarų valstybėmis, bet ir galutinai suelgėjusio krašto suirimą, iš kur paduota vokiečiams gal paskutinis miško margas, o parduodami dar gyvuliai ir visa, kas parduoti galima.

Šitas biauirus, ciningas ir beprasmingas šmeižtas apie lietuvių pasidavimą Vokiečiams nevertas butų ir minėti, kadangi jis čia tukstantis pirmas kartas kartojamas, pro jį galima butų ramiai praeiti, kaip ir pro kiekvieną skaliąntį, bet grandine priirstą žvėrį, kurs norėtų, bet negali pulti, jeigu tam beprasmingam skalijime nebutų paslėptos atvirksčios minties, butent, kad tas žvėris ruošias pats tave pulti. O tai labai galimas daiktas. Nes Vilniaus klausimas ir rytų Lenkijos siena, tai antras po A. Silezijos labai opus skaudulus permelig nesveikam Rzeczpospolitos kune, kurs visad gręš gangrena visam kunui. Dabar labai svarbu ir reikalinga lenkams šiaip ar taip, nors ketvirtuosius savo gyvenimo metus, žinoti, kur gi ta Lenkija prasideda ir kur ji baigias; lenkai tikrai pavargo, plėsdamies, begaliniai ir avantiuras darydami; jie dabar labai džiaugias, taip laimingai išsisukuje A. Silezijoje, ir kad pasidarys šitam apšvietos dar-

be; jiems reikia gerų norų, o patyrimo jiems pakanka.

NUTARIMAI. Nutarta nupirkti "Varpo Bendrovės" šerų (akcijų) už 3/4 kuopos turto; tuo išskaitliuotas turtas, ir kuopos pinigai sumoje 20 dol. perduota Juozui Hertmanavičiui, "Varpo Bendrovės" įgaliotiniui.

Nutarta parengti 25 metų Tėvynės Mil. Draugijos gyvavimo sukaktuves. Tam išrinkta trys į komitetą: Dr. Stapulionis, F. Manelis ir P. Petraitienė.

Iš senosios valdybos raporto paaiškėjo, kad pareitais 1921 metais kuopoje pasidarbuota, prirašyta daug naujų narių, surengta draugiški vakarėliai, prakalbos ir paskaitos, ir išlektuota narių mokesys, kas svarbiausias finansų rašt. uždavinys, ir gan sunkus darbas, kadangi kai-kurių narių reikia įieškoti su atsidavimu ir šaltu krauju.

A. L. Lukas.

Žydų Reikalų Ministerijos Žinios.

Vilniaus Žydų del Dalyvavimo Seime Nuomonė.

Vilniau žydų laikraštyje "Unzer Tog" Nr. 265 patalpintas D-ro Vigodskio, Vilniaus Žydų Bendruomenės Pirmininko, interviu su "East Express" atstovu, kurį jis tarp kit-ko sako štai ką: "Aš turiu iš anksto pažymėti, jog kalbu savo vardu, nors esu įsitikinęs, jog žydų dauguma sutinka su manim. Aš esu Didžioji Lietuvos šalininkas ir todėl aš su pasitenkinimu sutikau žinią apie 2-ųjų apskričių prijungimą prie mažo Vidurinės Lietuvos ploto.

Paremiu Didžiąją Lietuvą, kadangi tik tuo keliu gali buti užtikrinti atskirų tautybių reikalai, kurios, kilus savitarpiais ginčams, ras paramos bloke prieš skriaudžiančią pusę.

Kalbėdamas apie kantonų sistemą, aš turiu konstatuoti, jog mano nuomone, tokia sistema duotų fatalinių neuzultatų mūsų sirtyje. Negalime praveisti sienų tarp kantonų etnografiniu principu. Toje ar kitoje pusėje liktų didesnį ar mažesnių kitų tautybių vienetai, kurių teisės negalėtų buti užtikrintos tolimesniomis garantijomis prieš valdžios blogus norus.

Didžioji Lietuva ir etnografinė autonomija lietuviams, lenkams ir gudams, ir personalinė autonomija mums, žydams, — kurie nesudaro kompaktinio vieneto — tai yra mano programa. Vėlesniame "Unser Tog" numeryje mes randame d-ro Vigodskio pareiškimą del Vilniaus žydų dalyvavimo Seime, kurį jis padarė konferencijoje tarp kelių žydų ir visuomenės darbuotojų.

"D-ras Vigodskis, atsakydamas p. Chominskiui, pažymėjo, jog nors žydai savo paskutinio nutarimo del rinkimų Seiman nėra padarė, kol neišleistas rinkimų dekretas, jis vis tik labai abejoja, ar žydai apskritai dalyvaus Seime: žydų padėtis šiame klausime — Lietuva ar Lenkija — labai sunki.

Žydai turi gerai pagalvoti, ar jie turi balsuoti už tuos, kurie suteikė jiems veik visų reikalaujamų teisių, ar už tuos, kurie jiems tokių teisių nedavė. Jeigu žydai pasakytų, jog jie eina su tais, kurie jiems tautinių

teisių nenorėjo suteikti, tai reikštų atsisakymą nuo jų tautinių teisių apskritai.

Todėl žydai negali dalyvauti tokiam Seime, kurio visas darbas bus, mažiau ar daugiau duoti atsakymą į viršminėtą klausimą.

Bet nedalyvaujant tokiam Seime, žydai liks prie senųjų tautinių reikalavimų ir tuo pačiu laiku jie lieka lojalūs lenkų valdžiai.

Baigdamas d-ras Vigodskis pareiškė savo asmeninę nuomonę, jog žydams būtų svarbu, kad susitvertų Didžioji Lietuva.

Žydų laikraščių pranešimu, gen. Želigowskio sekretorius kreipėsi į žydų bendruomenę, kad ji pristatytų žydų kultūrinių įstaigų sąrašą, reikalingų jų pašalpos, kad jos gautų tų 15 milijonų markių dalį, kuriuos Pilsudskis prisiuntė paskirstymui tarp kultūrinių įstaigų Vilniuje.

Bene bus tai Želigowskio valdžios manervas, kad įgyti žydų PASITIKĖJIMO?

Bet Vilniaus žydai kitaip nusistatę ir nelabai tiki lenkų gerumu jiems. Vilniuje žydų laikraščio "Unser Friend" pranešimu Vilniaus žydų bendruomenės Tarybos Pirmininkas D-ras Jokubas Vigodskis pasikalbėjęs su "East Express" bendradarbiu labai skundėsi dėl blogų lenkų santykių su žydais ir kaip pavyzdį nurodė Kauno Lietuvą, kur žydai turi visišką laisvę.

Apie Vilniaus žydų nusistatymą Seimo rinkimų atžvilgiu, D-ras Vigodskis tarp kitko pasakė:

"Jei turėtų įvykti apsisprendimo susirinkimas, tai iš mus niekas tikrai nedalyvautų jame, nes pasisakymas apie inkorporaciją būtų laikomas priešvalstybiniu aktu. Antrą vertus, sutikimas su inkorporacija reikštų sankcionuoti iki šiolinę valdžios politiką mūsų atžvilgiu. Todėl mes skaitome, jog eventualis nutarimas turi įvykti be mūsų dalyvavimo. Sunku yra kalbėti apie mūsų dalyvavimą Seime, nes iki šiol dar nepasirodė rinkimų dekretas, kuris nustatytų busimojo Seimo uždavinius bei kompetenciją. Klausimas dar nėra galutinai išrištas. Neseniai tuo reikalu įvyko pasitarimas ir buvo nutarta laukti, kol dekretas pasirodys ir tuomet nuspręsti apie savo nusistatymą."

Įdomu yra taip pat, ką Kauno žydų laikraštis "Žydų Balsas" rašo apie Želigowskio pasitraukimą iš Vilniaus:

"Kol lenkų valdžia viešpatuoja Lietuvoje, kas iš to, kad Želigowskis pasitraukė?"

"Vilniaus žydai supranta norą suvilioti juos Seimam. O kad jie nors kiek pasitikėtų lenkų valdžiai, kuriam laikui pašalina baisą šmėklą, kurios vardas tikrai atgrasina kiekvieną žydą, girdint jį."

Bet žydas dar neleidžia sau taip lengvai apdumti aksi. Jo reikalavimai visuomet tebelieka tie patys!

Įžymiam žydų laikraštyje "Neuer Morgenzeitung" Nr. 990 iš 6-XI š. m. mes straipsnyje "Iš Vilniaus" randame pranešimą apie dabartinę Vilniaus padėtį, iš kurio mes darome šių ištraukų.

Vilniaus srities žydų gyventojai laikosi tos nuomonės, jog rinkimai į Vilniaus Seimą, Želigowskio okupacijai liekant negali išreikšti gyventojų noro.

Todėl Vilniaus srities gyventojai - žydai nedalyvaus Seimo rinkimuose, kurio uždaviniu bus spręsti klausimą: Varšava arba Kaunas.

Okupacijos valdžia, žinanti apie tą žydų gyventojų nusista-

tymą, stengiasi grąšinėmais privertinti juos jį pakeisti. Taip, neseniai vienas iš Želigowskio organų atstovų, departamento direktorius Senkevičius pareiškė Vilniaus žydų bendruomenės pirmininkui Dr. Vigodskui, jog, jeigu Vilniaus žydai ir toliau ignoruos rinkimus į Seimą, tai jis neatsako už tokio elgesio pasekmes. Tai yra neslepimas grąšinėmis represijomis, kuris mažiausiai tinka valdžiai, kuri laukia iš gyventojų laisvo jų norų išreiškimo.

Iš viso išdėstyto aišku, kaip bus praversti rinkimai į Vilniaus Seimą ir kokios reikšmės turės jo įstatymai.

Tuo tarpu Vilniaus okupacinė valdžia leidžia savo įstatymus. Taip Vilniaus valdžios įvedimas gyventojams - žydams privertino sekmadienio poilsio sukėlė jų tarpe didelio neramumo. Toks įstatymas verčia Vilniaus srities žydus švęsti 2 dienas savaitėje, kad yra didelė našta žydams, griežtai prisilaikantiems Subatos (šeštadienio) poilsio.

Sąrišyje su tuo, šiomis dienomis atsilankė pas gen. Želi-

gowskį žydų deputacija, susidedanti iš rabino Rubinstein, dr. Vigodskio ir prekybininkų ir amantinkų atstovų, kuri įteikė jam smulkų memorandumą tuo klausimu.

Deputacija įrodė, jog minėtas privertimas įstatymas kenkia prekybai ir amatui Vilniaus srityje, kadangi 80% gyventojų žydu duoda užsiima. Todėl jie prašė atšaukti tą įstatymą.

Gen. Želigowskis pareiškė negalįs pakeisti to įstatymo, nes tas pakeitimas gali išaukti protestų iš darbininkų ir pirklų ne žydu pusės, kurie užinteresuoti normalio darbo laiko užlaikymu. Bet dabartinės Vilniaus atsakymas duoda mažai, bet jis pasistengs greitu laiku suorganizuoti komisiją, kuri įsiskaitys priemonių abiems pusėms patenkinti. Šisai dabartinės Vilniaus valdžios atsakymas duoda mažai vilties, jog įstatymas, kuris iššauks suirutę Vilniaus žydų gyvenimo ir kurį išleidžia organas, tvirtinantis, jog jis ieško Vilniaus žydų draugingumą, bus panaikintas.

Z. R. M-jos Spaud. Sskr.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS IZDININKO ATSKAITA.

IŠEIGOS:		RUGS:	
Rugs. 8	70 Wikes Barre, Ppa.	3.00	3.00
" "	81 Boston, Mass.	22.25	2.00 24.25
" "	50 Worcester, Mass.	3.00	3.00
" "	46 Seattle, Wash.	5.00	5.00
" "	S. E. Vitaitis	3.00	3.00
" "	J. Celinkevičius	2.00	2.00
" "	27 80 Sioux City Iowa.	5.00	5.00
" "	P. P. Baltutis		23.63 23.63
" "	85 Montello, Mass.	7.00	7.00
" "	J. D. Daugveckas	1.00	1.00
" "	J. Urbonas		2.10 2.10
Lapkr. 29	144 Amsterdam, N.Y.	33.00 15.00	48.00
" "	2 Union City, Cor.n.	25.00	25.00
" "	17 So. Omaha, Neb.	12.25	12.25
Gruod. 3	J. W. Lutkauskas	5.00	5.00
" 31	Nuošimė. bėg. kapitalo		1.50
" "	Nuoš. gelž. kapitalo		43.93
" "	Nuoš. ant Liberty Bond		21.25
		Viso	\$235.91

IŠEIGOS:		RUGS:	
Rugs. 8	J. D. Sekiui alga iki liepos 1 d., 1921 m.	150.00	
Spaliu 18	V. K. Račkauskui už "Kitas Karas"	75.00	
" "	"Varpo" Bendrovei už "Psichologijos Rankvedžio" atspausdinimą ir ištaisymą rankr.	310.00	
Lapkr. "	P. P. Baltučiuui alga ir rendą ir smulkios išlaidos	247.81	
" 7	J. Ramanauskui sugražinta pasidėti pasilaikymui pinigai iš geležinio kapitalo	700.00	
Gruod. 2	Columbia Photo Engraving Co. už padarymą klišių "Kitas Karas"	60.80	
" 2	A. B. Strimaiciui už nupiešimą 7 diagramų "Kitam Karui"	35.00	
" "	Baltic States Bankui sugražinta už kablemgr.	8.70	
" 31	V. K. Račkauskui už vertimą "Kitas Karas" pagal sutarties	100.00	
" "	Lithuanian Alliance of America už atspausdinimą "Kitas Karas"	450.00	
" "	A. B. Strimaiciui už ekspediciją "Kitas Karas"	28.50	
		Viso	\$2,165.81
Liepos 1 d., 1921 metų buvo		\$4,780.80	
Išigos		235.91	
		Viso	\$5,016.71
Išigos		2,165.81	
		Lieka	\$2,850.90
Geležinis kapitalas		\$1,659.70	
Bėgančių reikalų fondas		156.20	
Liberty Bond		1,000.00	
Ženklių		45.00	
Sausio 1 d., 1922 m. tikras turmas		\$2,850.90	

A. B. STRIMAITIS, Tėv. Myl. Dr.-jos Izdininkas.

PRIERAŠAS. Tėvynės Mylėtojų Draugijos nariai! mato, kad mūsų kasa žymiai pamažėjo leidžiant "Kitą Karą" ir "Psichologijos Vadovėlių" (pirmąjį aju nariai gavote, o antrąjį šį mėnesį iš Kauno "Varpo" Spaustuvės išsiųs į Ameriką, ir kai tik gausime, tai tuoj nariais išsiuntinėsimė), taigi dabar tuoj sukruškite priedarbo ir kuodaugiausia narių gaukite, nes kitas leidinys bus paminėjimui 25 metų sukaktuvių nuo įsteigimo T. M. D. Bus tai visų laukiamas "Wells'o "Istorijos Braižiniai". Rengkite kas mėnesis susirinkimus, prakalbas, parduvinėkite T. M. D. literatūrą ir kasą kas dieną dinkite. Dabar, žiemos laikė, gera proga parduvinėti ir platinti T. M. D. senesnius leidinius. Taigi užsisakykite iš Centro. Taipgi Lietuvoje didelė stoka gerų knygų, nupirkę iš T. M. D. pasiūskite į Lietuvą savo tėvams, broliams, seserims ir įvairiems pažįstamiems pasiskaityti ir apsišviesti.

Centras dirba kiek gali, taigi kuopos ir visi nariai dirbkite išsijuose.

Lietuvon.

Praslinko žiemos šventės. Lietuvoje žmonės jau pradeda rengtis prie pavasario ir vasaros darbų. Bet jie laukia pagalbos iš Amerikos nuo savųjų. Taigi siūskite PINIGUS tik per mūsų agentūrą, o pinigai nueis greitai. Mes siunčiame pigiausiu dienos kursu, o taipgi siunčiame ir Amerikos dolariais.

Darome visokius liudymus, įgaliojimus, davernastis, vekselius. Parduodame laivakortes ant geriausių laivų į Lietuvą ir iš Lietuvos.

Visokiuose reikaluose kreipkitės tik pas mus:

URBSA, SEKYS IR KO.
101 Oak St., Lawrence, Mass.

SKAITYKITE IR PLATINKI "SANDARĄ."

"Nereikia daugiau kankintis be miego per istisas naktis su verkiančiu kūdikiu," ji pareiškė, "nes aš jam duodu BAMBINO ir paguldu į lovą."

Mėšlungis, diegyls, suiręs pilvas, perpilni vuduriai suteikia mažyčiai bereikalingą nesmagumą

BAMBINO

pašalina šinos nesmagumus. Kūdikiui rūgsta ji! Jie prašo daugiau! Aptiekose parsiduoda po 35c. arba norint, kad prišlytumėm per pašta, tai reikia siųsti 40c. į F. AD. RICHTER & CO., Borough of Brooklyn, New York

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėjusio reumatizmo, nuo ausilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausias daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT, BOSTON, MASS.
100 SALEM STREET,

Žiemos Vakarams

Knygos!

Sulaukus šaltos žiemos vakarus kiekvienas juos praleidžia namuose. Tad, kad nepraleisti juos veltui, ir kad įsigyti dvasinio pemo, patartina perskaityti šios knygos:

ŽMOGAUS PAREIGOS, didelė knyga iš 245 puslapių, kurioje nurodoma, kaip reikia žmogui gyventi. Kaina \$1.00

SVETIMOJŲ PADANGĖJ PA-SAULIO VERPETUOSE. Eilių knyga, didelio formato, 200 puslapių, kurioje telpa daug linksmų dainelių. Kaina \$2.00

"AIDU - AIDUŽIAI", ka-tik gavo-me iš Kauno, Fausto Kiršos, žy-maus poeto eilių knyga, virš 100 eilių, 111 puslapių. Kaina . 25c.

VISAS SVIETAS: žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai; kiekvienam naudinga knygutė. Kaina . 20c.

DANGAUS AUKŠTUMAS IR ŽMOGAUS SENUMAS. Labai žingėdi knygutė, su daug paveikslų ir eilėmis "Anykščių šilelis". 150 puslapių. Kaina . 20c.

ANDERSONO PASAKOS. Puiki pasakėlių knygelė su paveikslais, labai naudinga priaugnčiam jaunimui. Kaina . 30c.

TRACHOMA. Nurodoma, kaip sergėti akis, ką visiems reikia žinoti. Kaina . 15c.

LIETUVOS GASPADINĖ. Kiekvienai moteriai ar merginai reikia perskaityti. Kaina . 10c.

Patariame kiekvienam sandarieiui arba "Sandaros" skaitytojui šias knygas įsigyti. Taipgi turime Lietuvos laikraščių, "Lietuvos Ukinišką" ir kitų, kurie parsiduoda po 5c. Reikalaudami sykiu siūskite ir pinigus.

"SANDARA," Boston 27, Mass.
-327 E Street,

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popiero, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškam popierių su gražiomis kvietkomis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar atspausdinome. Kaip va:

LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; Į TE TYNĖ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė. Musų); ATMINIMAS LIETUVOS; SKUBĖKI LAIŠKELI; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLI.

Visi laišškai su naujaisiomis eilėmis parsiduoda po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuošimtį.

"SANDARA," So. Boston, Mass.
327 E Street,

VISUOMENEI SVARBU!

Visi reikalaukite "VANAGO" No. 12, kuriame rasite iš korto dokumentus, aiškiai parodančius, kur J. S. Vasiliauskas padėjo Susivienyimo L. R. K. A. 40,000 dolerių. O kituose "VANAGO" N. N. rasite dar žingėdesnių dalykų!

"VANAGO" kaina 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų ir 15c. N. Reikia užsimokėti iškalno. Gausi "VANAGĄ" po du kartu į mėnesį. Rašyk:

"VANAGAS," R. F. D. 24, Box 109, So. Akron, Ohio.

ATLAS CLOTHING CORPORATION

Didžiausia ir garsiausia išdirbystė visokios rušies rūbų Naujojo Anglijoj. Mus išdirbimas yra kuogeriausias ir prekės visiems prieinamos. Norėdami siūtų, spring - o-verkotų, arba reinkotų, kreipkitės pas mus, o busite užganėdinti. Musų ofis ir dirbtuvė yra ant

343 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS. (2-ros ir 3-čios lubos).

\$30.00 Dykai.

Apaukuotas laikrodėlis ant 21 akmenų ir lėnsiugėlis del motėri ir vyrų. Norėdami supažindinti su mūsų tavoru, mes išdalsime 500 tų geriausi laikrodėlių dykai. Del daugiau informacijų ir del katalogo, prišiuskite už 12c. stempų į (9).

PEARL TRADING CO., Box 123, 189 Pearl St., New York, N. Y.

Skausmus ir gėlimus nutildo

PAIN-EXPELLER

DRAUGAS REIKALE

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius) Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare. 509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 562

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa. Lietuvis Daktaras ir Chirurgas. Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M. " 1 " 3 P. M. " 7 " 8 P. M. Nedėliomis " 10 " 3 P. M.

H.S. Stone O.D.

Akiu Specialistas. 399a Broadway, Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 8 Vakaraš 6 iki 9. 536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer

DENTISTAS 306 Main St., Worcester, Mass. viršui "Iver Johnson" kauptuvė. Patyres dentistas, priems mos kainos. Atdara subatom po pietų. Nedėliomis pag sutartį. Telephonas Park 3311

Lietuviška Krautuvė

BUFFALO FURNITURE STORE Furniture Repaired and Postering 579 Grand Ave., Tel. Lib. 8515 Home address: 23 Chadem St. NEW HAVEN, CONN.

Vietos žinios.

PAAIŠKINIMAS "DARBININKUI."

Su dideliu nesmagumu prisieina man rašyti šitie keli žodžiai; viena, kad esu nepratęs rašinėti, antra, nenorėčiau laikraštyje užimti brangios vietos, nes tokie straipsniai nieko nepamokina. Bet-gi tylėti ilgiau ir-gi negalima. Taigi trumpai turiu pasakyti štai ką:

Reikalauju, kad tu, "Darbininke", užsčiauptum savo purviną burną ir sulaikytum savo melagingą liežuvį ir daugiau neužkabintum mano asmens. Tegul kerštas ir pagieža grauzia tavo paties krutinę. Aš tau nieko blogo nepadariau, o gero tai labai daug, nemažiau gal kaip bet kokis kitas vienas asmuo. Daug padėjau triuso, energijos, pastangų ir cento, iki tave pastatėme ant kojų, o tu, kaip "geras" "katalikiškas" laikraštis, atsilygindamas kandžioji tas rankas, kurios tau pagalbėjo, plėšai tą krutinę, kuri tave užstojo. Pasitraukiau iš jūsų partijos ne be priežasties, bet tu priežasčių aš labai nenorėčiau kelti viešumon, nes tą darant reikės užkabinti jūsų partijos pačios viršūnės, prisieis iškelti jūsų darbeliai dar nuo 1916 metų, kad prirodžius, kodėl aš turėjau trauktis iš jus partijos. Nors tas yra prieš mano norą, bet nevidono užpulta ir peliukė ginasi. Taigi ir "Darbininkas" lai nemano, kad jam lengvai pasiseks mane diskredituoti lietuviškos visuomenės akyse. Jie lietuvių visuomenė gerai žino mane ir "Darbininką."

Sandaros partijon įstojau tik po dvejų metų tyrinėjimo, o ne ant karštųjų. Man per šiuos dvejus metus veikiant Lietuvos labai kaipo bepartijviui, aš galutinai persitikrinau, kad Sandaros partija, tai yra Amerikos vienintėlė partija, kuri neturi užsibriežus nieko kito, kaip tik Lietuvos gerovę. Į ją įstojau ir joje, pagal savo išgalės darbuosiuos, pakol ji eis šiuo plačiu Lietuvos gerovės vieškeliu, kurįuom dabar ji eina. Taip greitai, kaip ji pasuks į siaurą šuntakį, kaip kad "Darbininko" atstovaujama partija dabar eina, aš ir su ja atsiveikšiu. Kaip pirmiau, taip ir dabar dirbau ir dirbsiu Lietuvos - Tėvynės labui, nesibardamas su žmonėmis, o stengdamasis, kiek mano pajėgos neša, pagelbėti atgimstanciam mūsų Tėvynei. Prigulėjimas prie partijos manęs nepermaino, koks buvau, toks ir pasiliksiu, tikėjimo man jokia partija neatims, o Sandaros partija to ir nebando daryti, nors "Darbininkas" gal ir labai norėtų. Nežinau, kodėl "Darb." taip labai serga, delto, kad įstojau į Sandaros partiją.

Manau, kad "Darbininkas" manęs daugiau neužkabys. Priešingai, gali sulaukti nesmagumu.

Micheal Venis.

NELAIMĖ BAGOČIAMS.

A. L. Lukas iš Chicago, Ill., atsiunčia mums iškarpa

iš "Chicago Daily Tribune" ir parašo kelis žodžius apie nelaimę, kokia patiko F. J. Bagočių ir jo jaunamartę Chicagoje. Naujų Metų 8:30 v. v. d-ras A. Montvidas vežė jaunavedžius savo automobiliuje į stotį važiuoti į Kaliforniją. Su jais drauge važiavo Montvidų 10-ties metų vaikas Arturukas. Jiems bevažiuojant Ashland Ave. šiaurės link, iš vakarų 35-ja gatve atvažiavo kitame automobiliuje taipgi lietuviai — Andrius Kulis ir Jonas Juodakis — ir įvažiavo iš šono į Montvidų automobilį. Susidurimas buvo toks stiprus, kad abudu automobiliai subyrėjo į šipulius. Visi važiuosieji yra sužeisti: Kulio ir Juodakio skilo galvos ir jiedu vargu išliko gyvi. Važiavusieji kitam automobiliuje lengvai sužeisti: d-ras Montvidas ir jo sunus apibrozdintas. Bagočiui sumušta galva. Anglų laikraštis rašo, kad p. Bagočienei yra nulaužta dešinė koja, bet regis tas yra neteisybė, nes nuo Bagočių gauta telegrama, kad sausio 9 ar 10 jiedu išvažiuoja į Kaliforniją — o juk pavojingas sužeidimas negalėtų sugyti į taip trumpą laiką.

METINIS SUSIRINKIMAS.

Šiuomi pranešu gerb. nariams bei narėms, jog Dramos ir Muzikos Draugijos "Gabijos" susirinkimas įvyks pėtnyčioje, sausio 13 dieną, Lietuvių salėje, So. Bostone.

Taigi, gerbiamieji, malonėkite ateiti, nes patys žinote, kad didelis darbas stovi priešais mus ir laikas rengtis prie jo.

Ketverge, sausio 12 dieną įvyks "Gabijos" komisijos susirinkimas prisirengti prie sekančio A. L. D. D. Sąjungos susižiavimo, kuris bus vasario 19 dieną, Worcester, Mass. Taigi komisijos nariai turite būti neatbutinai.

ISPUDŽIAI MANO KELIONĖJE!

Gruodžio 6 d., 1921 m.

Pranešu draugams apie savo kelionę į Lietuvą, kurią prirengė Baltic States Finance Corporation, 357 Broadway, South Boston, Mass. Laivas buvo geras, važiavome 7 dienas. Ant laivo turėjome visi kambarius, kurie tik važiavome per Baltic States Finance Corp., nes mūsų kambariai buvo užsakyti iš kompanijos išanksto. Lovos buvo minkštos, baltos, abrusus ir paklodes davė kožną dieną. Vandens atnešdavo į kambarį del gėrimo ir vaikams buvo baltos sinkos del maudymo. Daktarai su narsėmis peržiūrėdavo kambarius ir visus žmones, kad nesirgtų. VALGYTI davė gerai: steiko, vištų ir taip visokios mėsos. Riešutų, orendžių, kreklių ir kitokių valgių. Visi gerai privalge, dainuodami artinomės prie savo Tėvynės.

Privaziavus pakraštį, mus patitiko iš Kauno atvažiavę agentai ir peržiūrėjo, kurie važiuoja per Baltic States Finance Corporation, visus surinko ir važiavo sykiu su mumis iki Kauno. Visokius popierius, kur reikėjo užvizuoti arba užregistruoti agentai viską padarė ir nereikėjo niekur mokėti nei cento ir mums niekas nerupėjo.

Eitkunuose visai mažai kratė, kitur nekratė visai. Vežtis su savim galima, ką tik nori. Aš viską parsivežiau, ką tik turėjau. Kelionę sutaisyti taip, nežinau, ar rasis visoje Amerikoje kitą tokia įstaiga, kad taip viskas būtų tvarkoje ir žinioje, kur tik mes nepasisukom, visur mus žinojo, kad mes važiuojame per Baltic States Finance Corporation ir niekas mūsų neskriaudė.

Todel patariu visiems savo draugams ir pažįstamiems, kurie manote važiuoti į Lietuvą, važiuokite tik per Baltic States Finance Corporation, o turėsite laimingą kelionę.

Dabar pasakysiu apie Antaną Marcinkų, kuris išvažiavo per kitą bendrovę, kaip parvažiavo, jįsi atėjo pas mane ir sako: "Kad ją perkunas sušaudytų, o ne žmones vargintų!" Išvažiavo

vo 15 sutkų vandeniui ir visur gavo mokėti, tai labai bėdavojo žmogus.

Tą visą pranešdamas savo draugams velijų viso gero Amerike ir greitai pasimatyti Lietuvoje.

Su tikra pagarba,
ANTANAS AMBROZAITIS,
Kaimas Krišveviškės,
Valsčius Jurbarko,
Apskritys Raseinių.

Pranešimas!

Šiuomi pranešame Bostono ir apilinkės lietuviams, kad užlaikome kostumerską departamentą, kur pasiuvame visokius naujos mados stailiškus drabužius už pigiausią kainą.

FRANK RUPKELIS ir K. V. ŽIURINSKAS,
60 Thayer St.,
Boston, Mass.

Tel. S. B. 2488

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gdytojas ir Chirurgas
506 Broadway, S. Boston.
Valandos: 9-11, 2-4, 7-9.

Pranešimas

Šiuomi pranešu savo draugams ir kostumeriams, jog aš papirkau pirmutinę ir seniausią DUONKEPYKLĄ (pekarinę) So. Bostone, po num. 75 Silver Street, kuri seniaus priklausė J. Plevokui, o vėliaus Zulonui ir Mulevičiui. Dabar aš naujai ištaisau ir pradėjau kepti pirmos rūšies juodą ir baltą lietuvišką duoną. Taipgi visokius keikus, donacius, pajus ir piragaičius. Žodžiu sakant, darysime visokius kepimus, kokie tik žmonėms bus skanesnis maistas.

Meldžiu visus kuoskaitlingiausai atsilankyti ir paragauti naujų duonų ir saldinių.

Su pagarba,

Petras Yankunavičius,

75 Silver St., So. Boston, Mass.

DU TEATRAI!!!

SAUSIO-JAN. 21 d., 1922m. SO. BOSTONE
LIETUVIŲ SALEJ Kamp. E ir Silver St.

Bus sulošta du veikalai: "AUKSO VERŠIS" (vieno veiksmo komedija) ir "DVIKOJIS KATINAS" (3-jų veiksmų komedija). PRADŽIA 8-tą VAL. VAKARE.

IŽANGA TIK 50 CENTŲ.

RENGIA A. L. T. S. 7 KP.

SAUSIO-JAN. 22 d., W. LYNN, MASS.

LIETUVIŲ SALEJE 25 CAMDEN ST., W. LYNN, MASS. Pradžia 7:30 v. vak.

Bus sulošta du veikalai: "TARNAS ĮPAINIOJO" (1-no veiksmo komedija) ir "DVIKOJIS KATINAS" (3-jų veiksmų komedija). PRADŽIA 8-tą VAL. VAKARE.
RENGIA A. L. T. SAND. 40 KP.

GERBIAMIEJI:—

Kadangi šie veikalai nauji, turinti savyje daug saldaus juoko, ir dar pirmu kartu bus lošiami S. Bostone, taip ir W. Lynne, tai bostoniečiams ir lynniečiams bus proga linksmai praleisti vakarą. Veikalą "DVIKOJIS KATINAS" suloš Worcester'io, Mass gabiausi scenos mėgėjai, kurie savo gabumais dar pirmu kartu palinksmės bostoniečius ir lynniečius. Tad valio visi į TEATRĄ! kad pamatyti "AUKSO VERŠI" "DVIKOJĮ KATINĄ" ir kaip "TARNAS ĮPAINIOJO" nes pirmą kartą pamatysite katina su dviem kojom.

Reikalinga Tojaus.

Pirmos klesos kepėjas, kuris gali kepti juodą, pus-baltę ir latvišką duoną, taipgi jeigu galėtų kepti baltą duoną ir saldinius, būtų labai pageidaujama. Nuolatinis darbas geram darbininkui. Duokite atsakymą ant sekančių klausimų:—

- 1.—Kiek metų išdirbote pekarinėje?
- 2.—Kokias duonas galite kepti atsakančiai?
- 3.—Pas kokias kompanijas dirbote ir kiek laiko?
- 4.—Kiek senumo ir ar vedęs?
- 5.—Kiek algos reikalaukite už 9 ar 10 valandų darbo?
- 6.—Kas Tamstą pažįsta gerai ir kursai galėtų liudyti Tamstos charakterį.

POST OFFICE BOX 12,

SOUTH BOSTON, MASS.

Apsisaugojimas Kelioneje

Reiškia Prisirengimas iš Anksto.

Kurie manote pavasarį keliauti į Lietuvą, nelaukite nieko, pradėkite rengtis į kelionę, kad sykiu su mūsų rengiamais buriais galėtumėte gauti gerus kambarius ant laivo.

Didžiausis laivas "GEORGE WASHINGTON" eis iš Bostono prieš VELYKAS.

Informacijas apie kelionę į Lietuvą visiems suteiksime dykai. Rašykite į

BALTIC STATES FINANCE CORP.

357 BROADWAY,

SOUTH BOSTON, MASS.

Išgaminuoju Akis Pritaikau Akinius

Galvos skaudėjimas ir kitoki negeistini apsirėškimai kuno tankiai paeina nuo nuvargusių akių.

Duok savo akis išgaminuoti patyrusiam optomtristui. Vienintėlis lietuvis optometras (akių specialistas) Naujoje Anglijoje.

J. L. PASAKARNIS O. D.
Ofisas ir Gyvenimas:
377a Broadway, cor. E Street,
SO. BOSTON, MASS.

Ofiso Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.

304 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverkykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užeiga, arti Lietuvių salės.

P. BUTKEVIČIUS,
301 E St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška UŽEIGA

pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston, Mass.